

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

РЕЗИДЕНТУРА

ЖАЛПЫ ХИРУРГИЯ

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН.**

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 2009 ж. мемлекеттік білім беру стандартына сәйкес «Жалпы хирургия» мамандығы бойынша резидентура үшін әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

14. Корнилов Н. Травматология и ортопедия: учеб. – С-Петербург. 2001.
15. Курс лекций по оперативной хирургии: учебное пособие. – М., 2009. -288 с.
16. Лучевая диагностика.- под. Ред. Труфанова Г.Е., том 1.- ГЭОТАР – МЕДИА, 2007
17. Медицинская рентгенология и радиология.- Линденбратен Л.Д. – М.: Медицина, 2000
18. Наглядная хирургия /пер. с англ. языка под ред. Крылова Н.Н. – М., 2008. -118 с.: ил.
19. Оперативная хирургия детского возраста: учебник /под ред. Ю.Ф. Исакова. – М., 2009. -800 с.
20. Руководство по неотложной хирургии органов брюшной полости./ Под.ред. Савельева В.С. – М: Триада-Х. 2004. – 640.
21. Семенов Г. М. Современный хирургический инструментарий. – СПб.: Питер, 2006. – 352.
22. Соколов А.Г. Сосудистая хирургия и ангиология. – М.: Феникс. – Учебное пособие, 2006, 176.
23. Юмашев Г.С. Травматология и ортопедия. – М., «Медицина » 1977.
24. Федоров В.Д., Светухин А.М. Избранный курс лекций по гнойной хирургии. – М.: Миклош, 2005. – 365.

На казахском языке

основная:

1. ұрманов Қ.Д. Жалпы хирургия: оқулық. – Алматы. -2006
2. Ибадильдин А.С. Іш қуысының жедел хирургиясы: оқу құралы. -2000
3. Ибадильдин А.С. Хирургиялық аурулар. Іш қуысының жедел хирургиясы: оқулық. – А., 2004
4. Апсатаров Е. А., Алмағамбетов А., Ибадильдин А. С. Хирургиялық аурулар. – Алматы, «Санат», 1997. – 336 бет.
5. Сексенбаев Д.С. Хирургиялық аурулар. -2009.
6. Нұрмаков А.Ж. Хирургиялық аурулар. -2006.

дополнительная:

1. Баширов А. Б., Лохвицкий С. В. Хирургиялық, жедел көмек керсетілетін іш аурулары. – Караганды, 1992.-158 бет.
2. Баширов А. Б. Госпиталдық хирургия. 1-2 том. – Караганды, 1994.
3. Медициналық рентген диагностикасы.- Өсер С.К. – Алматы. 1997
4. Сәулелік диагностика.- том 1,2.- Хамзин Ә. – Алматы, 2001
5. Садырбаев К.С. Травматология және ортопедия: оқулық. – Қарағанды 1997.
6. Дюсембаев А. А., Ормантаев К. С. с соавт. «Балалар хирургиясы» /Редакциялық басқаруымен шығарылған. Алматы – 2008.- Оқулық. – Семей, 2008.- 670 бет;
7. Алиакпаров М. А., Садырбаев К. С. Травматология және ортопедия. – Қарағанды. Полиграфия, 1994.-323.
8. Мәмбеталин Е.С. Урология: оқулық. – Алматы. 2006.
9. Алчинбаев М.К. Урология: оқулық. – Алматы. 2006.

8 Список рекомендуемой литературы*

На русском языке

основная:

1. Гостищев В.К. Общая хирургия: учебник. + СД. -4е изд. Перераб. и доп. – М., 2006. -832 с.
2. Петров С.В. Общая хирургия: учебник. + СД. 3-е изд. – М., 2007. -768 с.
3. Хирургические болезни: учебник / под ред. М.И: Кузин.-3-е изд., перераб. и доп. – М., 2005.
4. Хирургические болезни. Учебник в 2-х томах-CD ROM/ Под ред. Савельева В.С., Кирненко А.И. – М, ГЭОТАР-медиа 2006. Т1-608 с, Т2-400 с.
5. Госпитальная хирургия (руководство для врачей интернов)/ Под ред. Биссикова Л.Н., Трофимова В.М. – СПб: Лань, 2003.-896 с.
6. Блажитко Е.М. Амбулаторно-поликлиническая хирургия: руководство для врачей, преподавателей и студентов. – Новосибирск.: Наука 2001.
7. Основы хирургии: учебное пособие / пер. С англ. языка. – М., 2008. -1000 с.

дополнительная:

1. Абисатов Х.А. Клиническая онкология. В 2-х т. – Алматы: Арыс. Т.2.- 2007.- 608 с.: ил.
2. Алиев М.А., Воронов С.А., Джакупов Д.А. Экстренная хирургия: Краткое практ. рук-во. – Алматы: Медицина баспасы, 2001, - 191с.
3. Атлас детской гнойной хирургии (для п/о)/ под ред. Дронова А.Ф., Смирнова А.Н. , – М., 2007. -304 с.
4. Белоусов Ю.Б., Кукес В.Г. Клиническая фармакология: Национальное Руководство/ Гэотар Медиа.-2009.-976с.
5. Госпитальная хирургия: практикум./ Под ред. Игнашова А., Путова Н. – СПб.: Питер, 2003. – 800с.
6. Гостищев В.К. Инфекции в хирургии: Руководство для врачей/М. : ГЭОТАР-Медиа, 2007.- 768с. : ил.
7. Гостищев В.К. Руководство к практическим занятиям по общей хирургии (на английском языке): учебное пособие. – М., - 2007. 224 с.
8. Гришин И.Н., Подгайский В.Н., Старосветская И.С. Варикоз и варикозная болезнь нижних конечностей. Высшая школа, 2005.-253 с.
9. Гуляев А.Е., Лохвицкий С.В., Ширинский В.Г. Антимикробная профилактика в хирургии. – Москва: Триада-Х, 2002.
10. Ерюхин И.А., Гельфанд Б.Р., Шляпников С.А. Хирургические инфекции. Изд-во: Питер, 2003. 864с. Завада В.Н., Гиан Ю.М., Алексеев С.А. Хирургический сепсис. – Минск. Учебное пособие, 2003. – 237с.
11. Золингер З. Атлас хирургических операций. – М.: Медицина, 2000.
12. Кавалерский Г.М. Травматология и ортопедия: Учебник для медвузов. – М.: Академия, 2008.-624с. 2 из.
13. Клиническая онкология. Избранные лекции.- Вельшер А.З. – Москва, 2009.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарының бөлінуі	10
3. Бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны	12
4. Бейіндеуші шектес пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны.	45
5. Оқу және оқыту әдістері	50
6. Білімді бағалау	50
7. Клиникалық база	50
8. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	51

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Резидентурада 2009 жылғы ҚР МБС сәйкес жүзеге асырылатын және денсаулық сақтау аймағындағы уәкілетті органдармен бекітілген клиникалық мамандықтар бойынша жүргізілетін кадрлар даярлау.

Резидентура бағдарламасын толығымен меңгерген және мемлекеттік аттестатты сәтті тапсырған тұлғаларға “Жалпы хирургия” мамандығы бойынша біліктілік беріледі.

Пәннің мақсаты: дәрігер-хирург сапасында жұмыс істеуге білікті маман даярлау.

Пәннің міндеттері:

- жалпы хирургияның теориялық мәселелерін терең меңгеру;
- қазіргі таңдағы диагностиканың негізгі ұстанымдарын меңгеру, алынған тексеру нәтижелерін дәлелді медицина тұрғысынан түсіндіру, операцияға дейінгі дайындық әдістерін, операция жасау тәсілдері бойынша практикалық дағдыларды жетілдіру;
- хирургиялық әрекеттерді қажет ететін әртүрлі аурулар мен жағдайларда өз бетінше білікті дәрігерлік көмек көрсетуді жүзеге асыру.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Резидент

жалпы дәрігерлік білім бойынша:

- Қазақстан Республикасындағы денсаулық сақтау ұйымдары мен жеке медициналық мекемелердің қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер мен денсаулық сақтау туралы заңнама негіздерін;
- нашакорларға, АИТВ-ны жұқтырған инъекциялы есірткіні пайдаланатын нашакорларға, ЖИТС-пен ауыратындарға, АИТВ-сы бар адамдарға, оның ішінде бас бостандығынан айыру орындарындағыларға медициналық, әлеуметтік, құқықтық көмек көрсетуді ұйымдастырудың принциптерін;
- республикада терапиялық және педиатриялық жәрдемді ұйымдастырудың жалпы мәселелері, аурухана-емхана мекемелерінің жұмысы, ересек тұрғындар мен балаларға жедел және шұғыл жәрдем көрсету жұмыстарын ұйымдастыруды;
- негізгі терапиялық және балалар ауруларының клиникалық симптоматикасын, терапиялық және педиатриялық клиникадағы шекаралық жағдайлардың профилактикасын, диагностикасы мен емі, емдеу принциптері мен клиникалық симптоматикасын;
- балалар аурулары мен ішкі аурулар клиникасындағы фармакотерапия негіздерін, дәрі-дәрмектерді қабылдаудан болған асқынуларды, оларды түзету әдістерін;
- әртүрлі жастағы дені сау адамдардың тиімді тамақтану негіздерін, емдәммен емдеу принциптерін;

Анестезиология и реанимация		
1	Участие в анестезиологическом пособии	Подготовка больного к наркозу. Премедикация, цели и средства. Интубация трахеи. Искусственная вентиляция лёгких. Инфузионная терапия в предоперационном периоде, во время операции, послеоперационном периоде. Особенности раннего послеоперационного периода.
2	Курация больных отделения реанимации и интенсивной терапии	Острая дыхательная недостаточность, острая сердечно-сосудистая недостаточность, судорожный и гипертермический синдромы, шок.
Итого: 54 часов		

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа резидента (СРР): курация больных, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, подготовка презентаций, закрепление навыков в учебно-клиническом центре на фантомах и муляжах, формирование портфолио.

6 Оценка знаний

Текущий и рубежный контроль: определяются обучающей организацией образования.

Итоговый контроль: экзамен, включающий тестирование/собеседование и оценку практических навыков.

7 Клиническая база

Отделения хирургического профиля стационаров, организации ПМСП (кабинеты врачей хирургического профиля).

2	Фармакотерапия не- которых хирургических заболеваний	Подготовка презентаций по рациональной фармако- терапии тромбозов, облитерирующего энтеро- рита, варикозного расширения вен нижней конеч- ности, диабетической ангиопатии.
Итого: 18 часов		
Лучевая диагностика		
1	УЗИ при заболеваниях органов живота	Работа в кабинете УЗИ. ФГДС. Ангиография. Уль- тразвуковая доплерография. Взятие желудочного сока. Ректороманоскопия.
2	Визуальная диагностика хирургических заболева- ний костей и суставов	Анализ рентгенограмм больных с патологией костей и суставов.
Итого: 18 часов		
Нутрициология		
1	Принципы лечебного питания	Организация службы лечебного питания в Казахстане. Белки, жиры, углеводы. Калорийность питания.
2	Лечебное питание при заболеваниях органов брюшной полости	Задачей является составить для больного с панкреа- титом, холециститом, гастритом, язвами желудка и ДПК программы лечебного питания
Итого: 18 часов		
Урология		
1	Курация больных уроло- гического отделения	Курация больных, оформление больных, участие в диагностических и лечебных манипуляциях, асси- стирование на урологических операциях.
2	Новые технологии в урологии	Эндоскопические технологии и их развитие в уроло- гической службе РК. Литотрипсия.
Итого: 54 часа		
Травматология и ортопедия		
1	Курация больных травматологического отделения	Курация больных, оформление больных, участие в диагностических и лечебных манипуляциях, назна- чение фармакотерапии.
2	Врожденный вывих бедр	Дисплазия тазобедренного сустава, основные симптомы: симптом Маркса-Ортолани, ограничение отведения бедер, укорочение ножки ребенка, ассиметрия ягодичных кожных складок, наружная ротация ноги, клиника, диагностика, лечение.
Итого: 36 часов		

- физиотерапия негиздерін, санаторий мен курортта емдеу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін;
- уақытша және тұрақты еңбекке жарамсыздықты сараптау мәселелерін;
- дені саулар мен науқастарды, оның ішінде балаларды диспансерлік бақылауды, профилактика мәселелерін;
- апат кезінде халықты қорғаудың тәсілдері мен негізгі принциптерін;
- инфекция ошағы туындаған жағдайдағы індетке қарсы шараларды;

арнайы білім бойынша:

- республикада хирургиялық көмекті, аурухана-емханалық мекемелердің жұмы-
сын, жедел шұғыл жәрдем жұмысын ұйымдастыруының жалпы мәселелерін;
- негізгі хирургиялық аурулардың этиологиясын, патогенезін, клиникалық
симптомдарын, олардың профилактикасын, диагностикасын және емдеу
принциптерін, хирургиялық клиникаларда кездесетін шекаралық жағдайлардың
клиникалық симптомдарын;
- хирургиялық аурулардың, жарақаттардың диагностикасын және шұғыл жәрдем
көрсету негіздерін;
- реаниматология негіздерін: қанайналымының кенеттен тоқтап қалуы кезінде,
тыныс алудың жіті жеткіліксіздігінде, аллергиялық, комалық жағдайда, үсуде,
тұншығып қалғанда, электрлік жарақаттарда жүргізілетін реанимациялық іс-
шаралардың негізгі әдістерін;
- ауруханаға жатқызғанға дейінгі кезеңде қолданатын жалпы анестезияның
негіздерін;
- құрсақ қуысы ағзалары, қимыл-тірек аппараты, нерв жүйесінің жіті аурулары
мен жарақаттары, құлақтың, тамақ пен мұрынның, көздің жіті аурулары мен
жарақаттары, термиялық зақымданулар, экзогенді жіті уланулар, жұқпалы ау-
рулар, урологиядағы жіті аурулар мен жарақаттардың диагностикасын және
шұғыл жәрдем көрсету негіздерін білуі тиіс.

Резидент

жалпы дәрігерлік іскерлік бойынша:

- клиникалық диагнозға негізделген саралау диагностикасын жүргізуді,
науқастарға, оның ішінде балаларға емдеу хаттамасына сәйкес тексерудің
қажетті аспаптық және зертханалық әдістерін тағайындауды, тексерудің
қосымша әдістерінің нәтижесін түсіндіруді, емдеу хаттамасына сәйкес адекват-
ты терапия тағайындауды;
- дені сау және науқас адамдарға, оның ішінде балаларға диспансерлік бақылауды
өткізуді;
- денсаулық сақтау бойынша заңнамамен қарастырылған медициналық құжат-
тамаларды ресімдеуді;
- инфекциялық аурулар анықталғанда індетке қарсы қажетті іс-шараларды
өткізуді;

арнайы іскерлік бойынша:

- науқастарды тексеруде хаттамаға сәйкес қажетті аспаптық және зертханалық әдістерді тағайындауды;
- эндоскопиялық, рентгенологиялық және ультрадыбысты зерттеу әдістерінің нәтижелерін, МРТ, КТ мәліметтерін түсіндіруді;
- зертханалық зерттеу әдістерінің нәтижелерін түсіндіруді;
- хаттамаға сәйкес саралау диагностикасын жүргізуді, клиникалық диагнозды негіздеуді, адекватты терапияны тағайындауды, реанимациялық іс-шаралардың көлемі мен реттілігін анықтауды, қажетті шұғыл жәрдем көрсетуді;
- ауруханаға жатқызғанға дейінгі кезеңде және қабылдау бөлімінде емделушінің өміріне аса қауіп төндіретін шұғыл хирургиялық ауруларды табуды;
- науқасты операцияға тиімді даярлауды және операциядан кейін оны күтуді;
- шұғыл операциялық әрекеттер көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін анықтауды;
- гемотрансфузия көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, жүргізу ережесін, гемотрансфузиялық асқынулардың симптомдары мен емдеу әдістерін;
- дені сау және науқас адамдарды диспансерлік бақылаудан өткізуді;
- бөлімшеде және асүйде індетке қарсы бақылау жүргізуді;
- арнайы мамандырылған әдебиеттерге дұрыс шолу жасауды, қазіргі арнайы зерттеу әдістерін меңгеруді, ғылыми тақырыптар бойынша клиникалық материалдарды талдауды;
- хирургиялық науқастарды тағаммен емдеуді ұйымдастыруды және оны қолдануды;
- денсаулық сақтау заңнамасымен қарастырылған медициналық құжаттамаларды ресімдеуді үйреніп алуы қажет.

Резидент:

- әр жастағы ересектерді және балаларды тексеруге, пальпация, перкуссия және аускультация жасауға;
- артериялық қысымды өлшеуге және тамыр соғысын анықтауға;
- ересектер мен балалар өміріне төнген қауіпті анықтауға, алғашқы және шұғыл көмек көрсетуге;
- әр жастағы ересектер мен балаларға реанимациялық іс-шаралар жүргізуге («ауыздан ауызға», «ауызбен мұрынға» жасанды дем алдыруды өткізуге, жүрекке сыртынан массаж жасауға);
- миокард инфарктіне өткізілген ЭКГ талдауға;
- ересектер мен балаларға трахеостомия жасауға;
- сыртқы қан кетуді тоқтатуға;
- жарақатты алғаш өңдеуге және таңғышты таңуға;
- қан тобын, резус-факторды анықтауға;
- ересектер мен әр жастағы балалардың асқазанын сүңгісіз жууға;
- ересектер мен әр жастағы балаларда гипертониялық кризді, ауырсыну синдромын, обструктивті синдромды тоқтатуға;

Урология		
1	Семиотика урологических болезней	Тактика врача при острых задержках мочевого выделения, травмах почек и мочевыводящих путей, почечной колике, гематурии.
2	Мочекаменная болезнь	Этиология, классификация, патогенез, клиника, диагностика, лечение, показания к оперативному лечению. Виды и техника операций.
Итого: 34 часа		
Травматология и ортопедия		
1	Плоскостопие	Виды, причины возникновения, первые симптомы, диагностика, степени, методы лечения, ЛФК, профилактика, реабилитация, осложнения.
2	Искривление позвоночника	Причины возникновения, механизм развития, классификация, клиническое проявление, лечение, профилактика, показаны и противопоказаны к физическому упражнению, осложнения и прогноз.
Итого: 70 часов		
Анестезиология и реанимация		
1	Наркоз	Подготовка больного к наркозу. Премедикация, цели и средства. Виды анестетиков. Региональные методы анестезии. Комбинированные и сочетанные виды анестезии. Инфузионная терапия в предоперационном периоде, во время операции, послеоперационном периоде, парентеральное питание. Гемотрансфузия. Особенности раннего послеоперационного периода. Лечебный наркоз.
2	Интенсивная терапия и реанимация при угрожающих жизни синдромах	Острая дыхательная недостаточность, острая сердечно-сосудистая недостаточность, судорожный и гипертермический синдромы, шок.
Итого: 106 часов		

4.3 Примерный план самостоятельной работы резидента (СРР)

№	Тема	Содержание
Клиническая фармакология		
1	Вопросы рациональной фармакотерапии при хирургических заболеваниях	Экспертиза и анализ истории болезни больного, рациональности и эффективности назначенных больному медикаментозных средств и их комбинаций.

2	Инфузионная, трансфузионная и гемотрансфузионная терапия.
Итого: 2 часа	

4.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
Клиническая фармакология		
1	Вопросы клинической фармакологии и фармакотерапии в хирургии	Основы рациональной фармакотерапии, этические и социальные аспекты клинической фармакологии, доказательная медицина. Клинико-фармакологические подходы к обоснованию назначения, выбору режима дозирования, оценки эффективности и безопасности препаратов, применяемых в хирургической практике. Выбор препаратов, дозы конкретному больному с учетом тяжести болезни, сопутствующей патологии, возраста.
2	Побочные реакции лекарственных препаратов	Определение. Классификация. Побочные эффекты антикоагулянтов, антиагрегантов.
Итого: 34 часа		
Лучевая диагностика		
1	Лучевые методы диагностики (рентгенография – скопия, УЗИ, МРТ, ядерная медицина) в хирургии	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний внутренних органов: сердца, легких, желудка, кишечника, печени, билиарной системы и поджелудочной железы, почек и мочевыделительных путей, почек, щитовидной железы, надпочечников.
2	Визуальная диагностика хирургических заболеваний костей и суставов	Рентгенологические симптомы и синдромы.
Итого: 34 часа		
Нутрициология		
1	Принципы лечебного питания	Основы организации рационального и индивидуально сбалансированного питания при заболеваниях внутренних органов. Организация службы лечебного питания в Казахстане.
2	Лечебное питание при некоторых хирургических заболеваниях	Лечебное питание при атеросклерозе сосудов, холецистите, панкреатите, язвенной болезни, сахарном диабете.
Итого: 34 часа		

- талма кезінде көмек көрсетуге;
- аяқ-қолды иммобилизациялауға;
- сыртқы бетте орналасқан бөгде заттарды алып тастауға;
- ересектер мен әр жастағы балаларға пикфлоуметрия жасауға, нәтижелерін түсіндіруге;
- ересектер мен әр жастағы балаларға жасалған спирометрия нәтижелерін түсіндіруге;
- қан тобын, резус-факторды, донор мен реципиент қанының үйлесімділігін анықтауға;
- ересектер мен әр жастағы балаларға медициналық шараларды орындауға (инъекцияның барлық түрлерін, қуықты катетерлеу, асқазанды сүңгілеу және жуу, тазарту және сифон клизмаларын қою);
- науқастың өміріне төнетін қауіпті жағдайларды (кардиогенді шок, гипертониялық криз, аритмия, сіңір тартылу синдромы, гипертермиялық синдром, іштеспе, ЖТҚҰ-синдромы, тыныс алудың жіті жеткіліксіздігі, қантамырлардың жіті жеткіліксіздігі, ангиалық статус, өкпе артерияларының тромбозмболиясы, инфекциялық-уытты шок) анықтауға және шұғыл жәрдем көрсетуге;

арнайы дағдылар бойынша:

- фурункулды, карбункулды, абсцессті, күбірткені тіліп ашуға;
- аяқ-қолдың ампутациясын жасауға;
- аппендэктомианы жасауға;
- жарықты тілу, жарыққа жамау салуға;
- геморроизэктомианы жасауға;
- жедел және созылмалы парапроктит кезіндегі операцияларды орындауға;
- флебэктомиа жасауға;
- новокаин блокадасын (паравертебральды, вагосимпатикалық, паранефральды, қабыртқааралық және т.б.) жасауға;
- ректороманоскопияны орындауға;
- плевральды пункцияны жасауға және плевра қуысына дренаж қоюға;
- жараны алғашқы хирургиялық өңдеуге;
- амбулаториялық операцияларды (атерома, гигрома, липомаларды алып тастау) орындауға;
- асқазан және ұлтабардың тесілуін ойық жараларын тігуге, ішек пен асқазан жарақаттарын тігуге;
- ішек резекциясын жасауға, ішектерге тігіс салуға;
- гемиколэктомиа жасауға;
- бауыр жарасын тігуге;
- бауыр эхинококкозына операция жасауға;
- бауыр резекциясын орындауға;
- торакотомияны жасауға. Өкпенің, жүректің, плевра мен көкеттің жарақатын тігуге;
- лапаротомия, шажырақай түбіріне блокада (құрсау) жасауға;

- ойық жараны кесіп алып тастауға. Ваготомияны орындауға;
- асқазан резекциясын, гастротомияны, гастростомияны жасауға;
- холецистэктомия жасауға;
- холедохқа дренаж қоюға;
- билиодигестивтік анастомоздарды қоюға;
- ұйқыбездің жылан көздері мен кисталарына операция жасауға;
- ұйқыбезге резекция жасауға;
- ұйқыбезді абдоминизациялауға;
- лапароскопия жасауға;
- лапароскопиялық холецистэктомия жасауға;
- лапароскопиялық аппендэктомия жасауға;
- асқазан және ұлтабардың тесілген ойық жараларын лапароскопиялық жолмен тігуге;
- құрсақ қуысына лапароскопиялық жолмен дренаж қоюға;
- эпинефрэктомия жасауға;
- қалқаншабезге резекция жасауға;
- ФГДС өткізуге, биопсия алуға;
- бронхоскопия жасауға;
- колоноскопия жасауға, биопсия алуға;
- өңештен, асқазаннан және тік ішектен бөгде заттарды алуға машықтануы қажет.

2 Пән сағаттарының бөлінуі

Алғашқы білім деңгейі немесе хирургиялық бейін емес мамандықтар бойынша (хирургия, жалпы практикалық дәрігер бойынша интернатураны өтпеген) жұмыс өтілі бар резиденттерге арналған.

Бейіндеуші пәндер

Пән	Аудиториялық сағаттар			РӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Хирургиялық аурулар - 1	396	11	385	198
Хирургиялық аурулар - 2	396	11	385	198
Анестезиология және реанимация	288	8	280	144
Балалар хирургиясы	72	2	70	36
Клиникалық анатомия және операциялық хирургия	72	2	70	36
Травматология және ортопедия	72	2	70	36

13	Работа в библиотеке, сети Интернет.
14	Работа в учебно-клиническом центре.

4 Примерный тематический план и содержание профилирующих смежных дисциплин

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Клиническая фармакология	
1	Общие вопросы клинической фармакологии и фармакотерапии. Доказательная медицина в хирургии.
2	Основы рациональной фармакотерапии, этические и социальные аспекты клинической фармакологии.
Итого: 2 часа	
Лучевая диагностика	
1	Лучевые методы диагностики (рентгенография – скопия, УЗИ, КТ, МРТ, ядерная медицина) в хирургии.
2	Визуальная диагностика хирургических заболеваний костей и суставов.
Итого: 2 часа	
Нутрициология	
1	Организация службы лечебного питания в Казахстане.
2	Принципы лечебного питания.
Итого: 2 часа	
Урология	
1	Организация урологической помощи в РК. Современные принципы диагностики и лечения урологических больных.
2	Основные принципы эндоскопического лечения урологических больных.
Итого: 2 часа	
Травматология и ортопедия	
1	Организация травматологической помощи в РК.
2	Современные принципы диагностики и лечения травматологических больных.
Итого: 2 часа	
Анестезиология и реанимация	
1	Доказательная медицина в анестезиологии и реанимации.

		ства, недостатки, особенности ведения больного в послеоперационном периоде.
11	Лапароскопическая хирургия при рефлюксэзофагите и грыжах пищеводного отверстия диафрагмы	Общие принципы, показания и противопоказания к проведению эндоскопической хирургии, техника выполнения, опасности, осложнения, преимущества, недостатки, особенности ведения больного в послеоперационном периоде.
12	Лапароскопическая герниопластика	Общие принципы, показания и противопоказания к проведению эндоскопической хирургии, техника выполнения, опасности, осложнения, преимущества, недостатки, особенности ведения больного в послеоперационном периоде.
13	Осложнения лапароскопической хирургии и путей их предупреждение	Подкожная и предбрюшинная эмфизема, эмфизема большого сальника, ретрокарбоксеритонеум, повреждение магистральных сосудов и органов брюшной полости и т.д.
Итого: 384 часа		

3.3 Примерный план самостоятельной работы резидента (СРР)

№	Содержание СРР
1	Ведение больных в палатах торакального, сосудистого, гнойно-инфекционного, кардиохирургического, хирургического и урологического отделений.
2	Изучение и ведение медицинской документации.
3	Работа в приемном отделении, приём экстренных больных с острой хирургической патологией.
4	Работа в диагностических кабинетах.
5	Работа в отделении реанимации и интенсивной терапии.
6	Работа в отделении анестезиологии и реанимации хирургического стационара.
7	Работа в поликлинике, СВА (кабинет хирурга).
8	Работа в операционных отделениях (ассистенции на операциях, самостоятельные операции).
9	Работа в перевязочных кабинетах .
10	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
11	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
12	Дежурства по хирургическому стационару.

Офтальмология және оториноларингология	72	2	70	36
Маммологиямен бірге онкология	36	1	35	18
Сәулелік диагностика	36	1	35	18
Сағаттардың жалпы саны	1440	40	1400	720

Алғашқы білім деңгейі немесе хирургиялық бейін мамандықтар бойынша жұмыс өтілі бар резиденттерге арналған.

Бейіндеуші пәндер

Пән	Аудиториялық сағаттар			РӨЖ
	Бар-лығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Амбулатория-емханалық хирургия - 1	396	12	384	198
Амбулатория-емханалық хирургия - 2	396	12	384	198
Ірінді хирургия	396	12	384	198
Торакальды хирургия	396	12	384	198
Стационардағы хирургия - 1	396	12	384	198
Стационардағы хирургия - 2	396	12	384	198
Стационардағы хирургия - 3	396	12	384	198
Стационардағы хирургия - 4	396	12	384	198
Эндоскопиялық хирургия	396	12	384	198
Сағаттардың жалпы саны	3564	108	3456	1782

Бейіндеуші шектес пәндер

Пән	Аудиториялық сағаттар			РӨЖ
	Бар-лығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Клиникалық фармакология	36	2	34	18
Сәулелік диагностика	36	2	34	18
Нутрициология	36	2	34	18
Урология	108	2	106	54
Травматология және ортопедия	72	2	70	36

Анестезиология және реанимация	108	2	106	54
Сағаттардың жалпы саны	396	12	384	198

3 Бейіндеуші пәндердің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Алғашқы білім деңгейі немесе хирургиялық бейін емес мамандықтар бойынша жұмыс өтілі бар резиденттерге арналған

3.1.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Хирургиялық аурулар - 1	
1	Хирургиядағы дәлелді медицина. Хирургиялық аурулар кезіндегі клиникалық фармакология мен фармакотерапияның мәселелері.
2	Хирургиялық жіті патологиялар кезінде шұғыл жәрдем көрсету.
3	Жиі кездесетін хирургиялық аурулардың этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық және консервативтік емін таңдау.
4	Мезентериалдық қанайналымның жіті бұзылуы.
5	Стационар жағдайында типтік, жиі кездесетін, диагностикадағы күрделі хирургиялық ауруларды операциядан кейін жүргізу принциптері.
Жиыны: 11 сағат	
Хирургиялық аурулар - 2	
1	Хирургиялық жіті патологиялар кезіндегі (жіті аппендицит, жіті панкреатит, жіті холецистит) хирургтың тәсілі.
2	Хирургиялық жіті патологиялар кезіндегі (ішектің жіті түйнелуі, асқазан-ішектен қан кету, ойықжара ауруының асқынулары, іштің ашық және жабық жарақаттары) хирургтың тәсілі.
3	Госпитальға дейінгі кезеңде хирургиялық жәрдем көрсетудің жалпы принциптері. Қазіргі жағдайлардағы стационардың орнын басатын технологиялар. Амбулаториялық хирургия орталығындағы жұмыстарды ұйымдастыру. ОДА жағдайындағы хирургтың жұмысы.
4	Проктологиялық жіті аурулар (тік ішектен қан кету, анус сызаты, жіті парапроктит, геморроидальдық түйіндердің тромбозы) кезіндегі хирург тәсілі.
5	Урологиялық жіті патологиялар (бүйректің шаншуы, зәрдің жіті тоқтауы, макрогематурия) кезіндегі хирург тәсілі.
Жиыны: 11 сағат	

		тивные) манипуляции через эндоскоп и т.д., ведение больного после исследования. Виды.
3	Аппаратура и инструментарий для эндоскопической хирургии	Эндохирургическая стойка, блок, видеокамеры, видеомонитор, осветитель, инфулятор, аквапуратор, электрокоагулятор, установка и накладка аппаратуры и др. Инструментарий: оптика, троакары, устройства для лифтинга, инструменты для хирургического вмешательства.
4	Принципы работы с эндохирургическим оборудованием	Функции хирурга, видеооператора, ассистента, операционной сестры и асептика и антисептика в эндоскопической хирургии.
5	Эндоскопическая хирургия органов брюшной полости	Общие принципы, показания и противопоказания к проведению эндоскопической хирургии, техника выполнения, опасности, осложнения, преимущества, недостатки, особенности ведения больного в послеоперационном периоде.
6	Эндоскопическая хирургия панкреатодуоденальной зоны	Общие принципы, показания и противопоказания к проведению эндоскопической хирургии, техника выполнения, опасности, осложнения, преимущества, недостатки, особенности ведения больного в послеоперационном периоде.
7	Эндоскопическая папиллосфинктеротомия	Общие принципы, показания и противопоказания к проведению эндоскопической хирургии, техника выполнения, опасности, осложнения, преимущества, недостатки, особенности ведения больного в послеоперационном периоде.
8	Литотрипсия, литоэкстракция	Общие принципы, показания и противопоказания к проведению эндоскопической хирургии, техника выполнения, опасности, осложнения, преимущества, недостатки, особенности ведения больного в послеоперационном периоде.
9	Лапароскопическая аппендэктомия и холецистэктомия	Общие принципы, показания и противопоказания к проведению эндоскопической хирургии, техника выполнения, опасности, осложнения, преимущества, недостатки, особенности ведения больного в послеоперационном периоде.
10	Лапароскопическая хирургия язвенной болезни желудка и ДПК	Общие принципы, показания и противопоказания к проведению эндоскопической хирургии, техника выполнения, опасности, осложнения, преимуще-

28	Абсцессы печени	Эпидемиология. Этиология, патогенез, классификация, клиника. Методы диагностики, дифференциальная диагностика, осложнения, лечение. Современные методы лечения.
29	Цирроз печени и портальная гипертензия	Классификация циррозов печени и портальной гипертензии. Этиология, патогенез, клинические проявления, диагностика и дифференциальная диагностика, лечение, осложнения. Хирургические методы лечения осложнений. Непосредственные и отдаленные результаты оперативного лечения циррозов печени и портальной гипертензии. Прогноз. Врачебная-трудовая экспертиза.
30	Первичный рак печени (гепатоцеллюлярная карцинома)	Эпидемиология, этиология, патогенез, классификация, стадии, клинические проявления рака, диагностика, дифференциальная диагностика первичного рака печени Профилактика. Лечение, радикальные и паллиативные виды операций. Прогноз.
31	Пересадка печени	Показания и противопоказания к пересадке, виды, техника, современные методы пересадки печени.
32	Абсцесс селезенки	Этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика и дифференциальная диагностика, осложнения, лечение.
33	Опухоли и кисты селезенки	Этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика и дифференциальная диагностика, осложнения, лечение, послеоперационная реабилитация.
34	Диффузный токсический зоб	Классическая триада признаков. Предрасполагающие факторы, основные симптомы, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение, показание и противопоказание к хирургическому лечению. Осложнения, прогноз.
Итого: 384 часа		
Эндоскопическая хирургия		
1	Эндоскопические аппаратуры и инструментарий	Подготовка и обработка аппаратуры, принципы бережного отношения к аппаратуре, установка, обслуживание аппаратуры, виды эндоскопов.
2	Эндоскопическое исследование	Последовательность эндоскопического осмотра, биопсия, получение и сохранение визуальной информации, диагностические и лечебные (опера-

Анестезиология және реанимация	
1	Анестезиология, реанимация және интенсивті терапия бөлімшелерін ұйымдастыру және олардың жұмысы.
2	Науқасты наркозға даярлау. Премедикация, мақсаты және дәрілік заттары.
3	Анестетиктердің түрлері. Анестезияның аумақтық әдісі.
4	Операцияға дейінгі кезеңдегі, операция уақытындағы және операциядан кейінгі кезеңдегі инфузиялық терапия, парентералды тамақтандыру.
Жиыны: 8 сағат	
Балалар хирургиясы	
1	Ағзалар мен жүйелердің даму ақаулары, нәрестелер хирургиясы.
2	Балалар хирургиясындағы саралау диагностикасының синдромалды принциптері.
Жиыны: 2 сағат	
Клиникалық анатомия және операциялық хирургия	
1	Операциялық әрекеттердің негізі. Хирургиялық операциялар, түрлері (радикалдық, паллиативтік, диагностикалық).
2	Хирургиялық құралдар, жіктелуі, тағайындау. Тіндерді ажырату және қосу ережелері мен тәсілдері. Ультрадыбыстарды, лазерді және желімдік заттарды қолдану.
Жиыны: 2 сағат	
Травматология және ортопедия	
1	Халыққа травматологиялық жәрдемді ұйымдастыру. Жарақаттанған науқастарды тексеру әдістері. Сынықтардың анықталған және ықтималдық белгілері. Ірі қантамырлар мен нервтердің зақымдану белгілері. Жарақаттық шокты емдеу принциптері.
2	Балалар мен егде жастағы адамдарды қоса есептегенде жиі кездесетін ортопедиялық аурулармен және жарақаттармен сырқаттанған науқастарды алдын-алу және оңалту әдістері.
Жиыны: 2 сағат	
Офтальмология, оториноларингология	
1	Көру ағзасын зерттеу әдістері. Жиі таралған көз ауруларының (көз қабағының, жас шығарушы ағзаның, конъюнктиваның, көздің мөлдір қабығының, тамырлық қабықшасының, көздің торқабығының, көру нервінің, көзді қозғалтатын аппараттың, көзбұршақтың, глаукоманың патологиялары) ерте диагностикасы.
2	ЛОП-ағзаларының эндоскопиялық зерттеу әдістеріндегі есту және вестибулалық анализаторлар.
Жиыны: 2 сағат	

Маммологиямен бірге онкология	
1	ҚР онкологиялық қызмет көрсету. Онкологиядағы есеп беру құжаттамалары. Онкологиялық науқастардың клиникалық топтары. Онкологиядағы диспансерлеу принциптері. Обыралды аурулары (облигатты және факультативті обыралды). Сатылары (I-IV сатылары) мен TNM жүйелері бойынша қатерлі ісіктердің клиникалық жіктелімі. Аурушандық, факультативті және облигатты обыралды.
	Жиыны: 1 сағат
Сәулелік диагностика	
1	Хирургиядағы диагностиканың сәулелік әдістері (рентгенографиясы, скопиясы, УДЗ, МРТ, ядролық медицинасы).
	Жиыны: 1 сағат

3.1.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
Хирургиялық аурулар - 1		
1	Жіті аппендицит	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі. Жасөспірімдердегі, жүкті әйелдердегі және егде жастағы адамдардағы ерекшеліктері.
2	Жіті панкреатит	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері мен түрлері.
3	Жіті холецистит	Этиологиясы, патогенезі, жіктелімі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері мен түрлері.
4	Ішектің жіті түйнелісі	Этиологиясы, патогенезі, жіктелімі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері мен түрлері. Назоинтестиналды интубация көрсетімдері.
5	Перитонит	Этиологиясы, патогенезі, жіктелімі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі. Детоксикацияның эстрокорпоралдық әдісі. Бағдарламалық лапароскопиялық санация көрсетімдері. Абдоминалды сепсис туралы ұғым.

19	Механическая желтуха	Причины, клиническая картина, методы диагностики. Хирургическое лечение. Выбор метода оперативного лечения. Современные методы лечения: Эндоскопическая ретроградная холангиопанкреатография и папиллосфинктеротомия, чреспеченочная холангостомия.
20	Хронический калькулезный холецистит	Этиология, патогенез, классификация, клиника. Диагностика, дифференциальная диагностика. Показание к хирургическому лечению, результаты лечения, литотрипсия.
21	Хронический бескаменный холецистит	Клиника. Диагностика, дифференциальная диагностика, выбор метода лечения (консервативный и хирургический). Показание к хирургическому лечению, результаты лечения, реабилитация.
22	Рак желчного пузыря и желчевыводящих протоков	Эпидемиология. Этиология, патогенез, клиника. Диагностика, дифференциальная диагностика, выбор метода операции, паллиативные операции, результаты лечения, врачебная-трудовая экспертиза.
23	Рак большого дуоденального сосочка	Эпидемиология. Клиника. Диагностика, дифференциальная диагностика, радикальные операции, паллиативные операции, результаты лечения, врачебная-трудовая экспертиза.
24	Травматические повреждения печени	Этиология, патогенез, классификация, клинические проявления, диагностика, дифференциальная диагностика, методы лечения, осложнения, прогноз.
25	Печеночная недостаточность	Определение, эпидемиология, этиология, патогенез, классификация, стадии, клинические проявления, диагностика, дифференциальная диагностика, принципы лечения, прогноз и результаты лечения.
26	Непаразитарные кисты печени	Этиология, патогенез, классификация, патологоанатомия, клинические проявления, диагностика, дифференциальная диагностика, методы оперативного лечения. Прогноз.
27	Паразитарные заболевания печени	Эпидемиология. Этиология, патогенез. Эхинококкоз печени: клиника, диагностика, осложнения, оперативное и комбинированное лечение, результаты лечения, врачебная-трудовая экспертиза.

13	Послеоперационный панкреатит	Причины и частота развития, патофизиологические механизмы развития, патогенез, клинические проявления, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение, консервативное и оперативное, показание к проведению оперативного метода лечения, профилактика.
14	Хронический панкреатит	Этиология, патогенез, классификация, клиника. Лечение хронического панкреатита: консервативное и хирургическое. Осложнения, результаты лечения, реабилитация больных.
15	Опухоли поджелудочной железы	Эпидемиология, патоморфология, классификация. Рак ПЖ: клиника, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургические методы лечения, послеоперационные ведение больных, результаты лечения.
16	Кисты и свищи поджелудочной железы	Истинные кисты: классификация, клиника, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение, послеоперационное ведение больных. Псевдокисты: патогенез, классификация и стадии формирования, клиника, осложнения, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение (консервативное, хирургическое), послеоперационное лечение, диспансерное наблюдение за больными с кистами и псевдокистами ПЖ. Свищи: причины возникновения, классификация, клиника, диагностика, хирургическое лечение, послеоперационное ведение больных, результаты лечения.
17	Желчно-каменная болезнь	Этиология, патогенез, клиника. Диагностика, дифференциальная диагностика. Показание к хирургическому лечению, результаты лечения, осложнения, реабилитация, ЛФК, врачебная-трудовая экспертиза. Прогноз.
18	Острый холецистит	Этиология, патогенез, классификация, клиника. Диагностика, дифференциальная диагностика. Осложнения, тактика хирурга при остром холецистите. Особенности течения острого холецистита у лиц пожилого и старческого возраста. Результаты лечения. Осложнения, прогноз

6	Асқазан мен ұлтабар ойықжара ауруларының хирургиялық асқынулары	Этиологиясы, патогенезі, жіктемесі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық ем көрсетімдері. Операция әдістерін таңдау.
8	Асқазан-ішектен қан кету	Этиологиясы, патогенезі, жіктемесі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық ем көрсетімдері. Операция әдістерін таңдау. Геморрагиялық шокты емдеу. Гемотрансфузия көрсетімдері.
9	Іш жарақаты	Жарақат механизмі, жіктемесі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық ем көрсетімдері. Диагностикалық лапароскопия көрсетімдері.
Барлығы: 385 сағат		
Хирургиялық аурулар - 2		
1	ЖДА жағдайындағы хирургтың жұмысы. Амбулаториялық практикада жиі кездесетін аурулар	Жұмсақ тіндер абсцесі, фурункул, карбункул, күбірткелер, кіріп кеткен тырнақ. Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі.
2	Жіті флеботромбоз, тромбофлебит	Этиологиясы, жіктемесі, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі.
3	Жұмсақ тіндердің іріңді-қабынулық аурулары	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі.
4	Несептас аурулары	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі.
5	Қуықастыбез аурулары	Этиологиясы, жіктемесі, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі.
6	Тікішек аурулары	Геморрой. Жіті және созылмалы парапроктит (тікішек жыланкөзі). Анус сызаты. Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі.

7	Халыққа хирургиялық жәрдем көрсетуді ұйымдастырудың жалпы принциптері	Хирургиялық стационарды, хирургиялық бөлімшелерді, таңу бөлмесін, операциялық блокты ұйымдастыру. ҚР хирургиялық аурулар диагностикасының және емінің хаттамалары.
Барлығы: 385 сағат		
Анестезиология және реанимация		
1	Халыққа анестезиологиялық және реанимациялық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру	Анестезиология, реанимация және интенсивті терапия бөлімшелерін ұйымдастыру және олардың жұмысы. Анестезиология мен реанимациядағы дәлелді медицина. Анестезиология, реанимация және интенсивті терапия бөлімшелерінің дәрі-дәрмектері.
2	Наркоз	Наркоздардың және наркологиялық дәрілік заттардың жіктелуі. Наркозға дайындық. Премедикация, оның мақсаты мен дәрілік заттары. Наркозды жүргізуге арналған аппаратуралар. Анестетиктердің түрлері. Өткізгіштік анестезия.
3	Кеңірдек интубациясы	Интубацияның түрлері. Ларингоскопия. Интубациялық түтіктер. Кеңірдек интубациясын жүргізу техникасы.
4	Инфузиялық терапия, парентералдық тамақтандыру	Инфузиялық ерітінділердің жіктелуі. Жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Әртүрлі патологиялық жағдайлар кезінде әртүрлі топтағы науқастардағы жүргізу ерекшеліктері.
5	Кейбір шұғыл синдромдарда қолданылатын интенсивті терапия	Шок. Қан кету. Жіті тыныс алу жеткіліксіздігі. Жүрек-қан тамырдың жіті жеткіліксіздігі.
Барлығы: 280 сағат		
Балалар хирургиясы		
1	Балаларға көрсетілетін хирургиялық жәрдемді ұйымдастырудың жалпы принциптері	Балалар хирургиялық стационарын, хирургиялық бөлімшелерін, таңу бөлмесін, операциялық блогын ұйымдастыру. ҚР балалар хирургиялық аурулары диагностикасының және емінің хаттамалары. Балалар хирургиясындағы дәлелді медицина.
2	Балалар шұғыл хирургиясы	Жіті аппендицит. Гиршпрунг ауруы. Ішектің жіті түйнелуі. Балалардағы құрсақ қуысы ағзалары жіті хирургиялық ауруларының клиникалық және диагностикалық ерекшеліктері.

4	Опухоли кишечника	Эпидемиология, этиология, предраковые заболевания, патогенез, клиника. Осложнения. Методы диагностики, дифференциальная диагностика, лечение, показания к хирургическому лечению, виды оперативных вмешательств, результаты лечения, организация диспансерного наблюдения.
5	Свищи желудочно-кишечного тракта	Этиология, патогенез, клиника. Осложнения. Методы диагностики, лечение, консервативные методы лечения, показания к хирургическому лечению, виды оперативных вмешательств, результаты лечения, организация диспансерного наблюдения.
6	Инородные тела желудочно-кишечного тракта	Хирургия инородных тел, клиника. Осложнения. Методы диагностики, лечение, показания к хирургическому лечению.
7	Острое нарушение мезентериального кровообращения	Этиология, патогенез, клиника. Осложнения. Методы диагностики, дифференциальная диагностика, лечение, показания к хирургическому лечению, виды оперативных вмешательств, результаты лечения, прогноз.
8	Абсцессы брюшной полости	Этиология, патогенез, клиника. Осложнения. Методы диагностики, дифференциальная диагностика, лечение, показания к хирургическому лечению, виды оперативных вмешательств, результаты лечения, организация диспансерного наблюдения.
9	Геморрой	Этиология, патогенез, факторы, способствующие развитию геморроя, симптомы, осложнения, профилактика, лечение.
10	Парапроктит	Классификация, причины, факторы риска развития парапроктита, симптомы, диагностика, дифференциальная диагностика, осложнения, лечение и прогноз.
11	Опухоли прямой кишки	Классификация, клинические симптомы, диагностика, дифференциальная диагностика, профилактика, лечение, прогноз, уход за больными онкозаболеваниями.
12	Острый панкреатит	Этиология, патогенез, патоморфология, классификация, клиника. Методы диагностики, дифференциальная диагностика, консервативные методы лечения, показания к хирургическому лечению, осложнения, лечение осложнений.

13	Дивертикул ДПК	Классификация по локализации и механизму развития, этиология, патогенез, клинические проявления, диагностика и дифференциальная диагностика, консервативные и оперативные методы лечения, показание к проведению оперативного лечения, осложнения после операции, прогноз.
14	Опухоли ДПК	Классификация, этиопатогенез, клинические проявления, диагностика и дифференциальная диагностика, лечение, результаты лечения, прогноз.
15	Кишечная непроходимость	Этиология, патогенез. Классификация. Общая симптоматология, диагностика и лечения острая кишечная непроходимости. Показание к хирургическому лечению. Выбор метода оперативного лечения. Показания к интубации кишечника. Послеоперационное лечение больных.
16	Перитонит	Классификация, этиология, патогенез, понятие об абдоминальном сепсисе, клиническая картина, современные принципы диагностики. Хирургическое лечение. Методы завершения операции. Программированная лапаротомия. Современные послеоперационные методы лечения. Экстракорпоральные методы детоксикации. Послеоперационная реабилитация. Профилактика осложнений.
Итого: 384 часа		
Хирургия в стационаре - 4		
1	Острый аппендицит	Этиология, патогенез, классификация, клиника. Особенности течения заболевания различных форм аппендицита у беременных, у лиц пожилого и старческого возраста. Диагностика, дифференциальная диагностика. Осложнения, техника оперативного лечения. Послеоперационные осложнения. Результаты лечения, реабилитация.
2	Хронический аппендицит	Этиология, клинические проявления, диагностика и дифференциальная диагностика, тактика лечения, осложнения.
3	Дивертикулы и полипы кишечника	Эпидемиология, этиология, патогенез, клиника. Осложнения. Методы диагностики, дифференциальная диагностика, лечение, показания к хирургическому лечению, виды оперативных вмешательств, результаты лечения, организация диспансерного наблюдения.

3	Жұмсақ тіңдердің ірінді-қабынулық аурулары	Фурункул, карбункул, абсцесс, флегмона, күбіртке. Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі.
4	Балалардағы остеомиелит	Этиологиясы, жіктемесі, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі.
5	Ұршықтың туа біткен шығуы	Ерте диагностикасы және емдеудің функциялық әдістері. Алдын-алу. Диспансерлеу.
Барлығы: 70 сағат		
Клиникалық анатомия және операциялық хирургия		
1	Дененің жеке бөліктерінің клиникалық анатомиясы	Қол, аяқ, бас, мойын, кеуде қабырғасы, плевра, өкпе, жүрек, өңеш, құрсақ қуысы.
2	Операциялық әрекеттердің негізгі принциптері	Хирургиялық операциялар, түрлері (радикалдық, паллиативтік, диагностикалық). Хирургиялық құрал-жабдықтар, балалар хирургиясындағы ерекшеліктері. Тіндерді ажырату және қосудың ережелері мен тәсілдері. Ультрадыбысты, лазерді және желім заттарды қолдану. Микрохирургия. Тігіс материалдары. Механикалық тігіс. Тігістердің түрлері. Аумақтық ауырсындырмау әдістері. Қан тоқтату әдістері. Жарақатты алғаш өңдеу принциптері.
Барлығы: 70 сағат		
Травматология және ортопедия		
1	Аяқ пен қолдың сынуы	Иық, білек, бұғана, жамбас, сан, сирақ сүйектерінің сынуы. Сынықтардың анықталған және ықтималдық белгілері. Ірі қантамырлар мен нервтердің зақымдану белгілері. Тасымалдау иммобилизациясы. Сынықтардың рентгенодиагностикасы және сынықтар бітісуінің клиника-рентгенологиялық белгілері. Қаңқаны тартып созу. Остеосинтез әдістері. Иық белдеуінің, аяқтың, кеуденің, омыртқаның және жамбастың зақымдануы. Сынықтарды хирургиялық жолмен емдеу.
2	Бассүйек-мидың ашық және жабық жарақаттары	Мидың жабық жарақатының (мидың шайқалуы, мидың қысылуы, мидың соғылуы) саралау диагностикасы. Консервативтік терапия әдістері, хирургиялық тәсілі. Хирургиялық ем көрсетімдері, тәсілі,

		бассүйек трепанациясын жасау техникасы. Операцияға дейін және одан кейін бассүйек жарақатымен сырқаттанған науқастарды жүргізу тәсілі. Бассүйек күмбезі мен негізі сынықтарының диагностикасы және алғашқы жәрдем көрсету шаралары. Консервативтік ем әдістері. Бассүйекті тесіп өткен жарақат диагностикасы. Бассүйекті тесіп өткен жарақатты алғашқы хирургиялық өңдеу техникасы.
3	Жоспарлы травматология	Туа және жүре пайда болған аурулар. Қаңқаның спастикалық және салданулық деформациясы. Буындар мен сүйектердің қатерлі және қатерсіз ісіктері. Балалар мен егде жастағы адамдарды ескере отырып ортопедиялық жиі кездесетін аурулармен сырқаттанған науқастарды алдын-алу және оңалту әдістері.
Барлығы: 70 сағат		
Офтальмология және оториноларингология		
1	Есту және вестибулалық анализаторлар	ЛОР-ағзаларының стандарттық және эндоскопиялық зерттеу әдістері. Сыртқы және ішкі құлақ аурулары. Ортаңғы құлақтың созылмалы іріңді аурулары. Этиологиясы. Клиникалық көріністері. Емдеу әдістері.
2	ЛОР-ағзаларындағы жарақаттар мен бөгде денелер	Диагностикасы. Шұғыл жәрдем көрсету әдістері.
3	Мұрын және оның қосалқы қойнауларының, жұтқыншақ пен көмейдің аурулары	Этиологиясы. Клиникалық көрінісі. Емдеу әдістері.
4	Көру функциясы және жасқа байланысты динамикасы	Физиологиялық оптика, рефракция, аккомодация, және олардың жасқа байланысты ерекшеліктері. Көру ағзаларын зерттеу әдістері. Жиі таралған көз ауруларының (көз қабағының, жас шығарушы ағзаның, конъюнктиваның, көздің мөлдір қабығының, тамырлық қабықшасының, көздің торқабығының, көру нервінің, көзді қозғалтатын аппараттың, көзбұршақтың, глаукоманың патологиялары) ерте диагностикасы. Емдеудің консервативтік және хирургиялық әдістері.

		альная диагностика, верификация диагноза, врачебная тактика, лечение, показания к оперативному лечению, виды оперативных вмешательств. Современные методы лечения – эндоваскулярная эмболизация, склеротерапия. Экстренная помощь.
7	Опухоли пищевода	Классификация, этиология, патогенез, патологическая анатомия, клинические проявления, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение.
8	Язвенная болезнь желудка и ДПК	Этиология, патогенез, клиника, ювенильные язвы, язвенная болезнь у лиц пожилого и старческого возраста. Методы диагностики, осложнения, консервативные и эндоскопические методы лечения ЯБ, хирургические методы лечения, показания и обоснования к хирургическим методам лечения ЯБ. Выбор оперативного метода лечения. Особенности послеоперационного ведения больных. Осложнения. Вопросы диспансеризации, диетического и санитарно-курортного лечения, ЛФК, врачебно-трудовая экспертиза, реабилитация больных. Постгастрорезекционные синдромы. Их профилактика и лечение.
9	Полипы желудка	Эпидемиология, этиология, патогенез, клиника. Методы диагностики, дифференциальная диагностика, лечение, результаты лечения, организация диспансерного наблюдения.
10	Рак желудка	Эпидемиология, клиника, классификация, методы диагностики, дифференциальная диагностика, радикальные и паллиативные операции, химиотерапия, комбинированные методы лечения, ведение больных, осложнения после операций, результаты лечения. Вопросы реабилитации, врачебно-трудовая экспертиза.
11	Неэпителиальные опухоли желудка	Эпидемиология, морфология, клиника. Методы диагностики, дифференциальная диагностика, осложнения, их профилактика и лечение, результаты лечения. Вопросы реабилитации, врачебно-трудовая экспертиза.
12	Болезнь Крона	Этиология, патогенез, клиническая картина, течение, локализация, формы болезни, осложнения, диагностика, дифференциальная диагностика, алгоритм лечения и лекарственная терапия, диетотерапия, показания к хирургическому лечению, прогноз.

22	Грыжа белой линии живота	Этиология, разновидности, симптоматология, диагностика, дифференциальная диагностика, профилактика, лечение, методы пластики грыжевых ворот, показания к аллопластике, осложнения и их лечение, реабилитация.
23	Ущемленные грыжи	Классификация, клиника, диагностика. Особенности тактики и хирургической техники при ущемленных грыжах.
24	Послеоперационные вентральные грыжи	Этиология, разновидности, симптоматология, диагностика, дифференциальная диагностика, профилактика, лечение, методы пластики грыжевых ворот, показания к аллопластике, осложнения и их лечение, реабилитация.
Итого: 384 часа		
Хирургия в стационаре - 3		
1	Эзофагит и рефлюкс-эзофагит	Классификация, этиология, патогенез, клинические проявления, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение: консервативное и оперативное, прогноз, профилактика.
2	Кардиоспазм	Этиология, патогенез. Клинические проявления, диагностика и дифференциальная диагностика. Лечение: консервативное, оперативное, показания и противопоказания к проведению оперативного вмешательства, виды операции, Осложнения, рецидивы, реабилитация, трудоустройство.
3	Травма пищевода	Виды, диагностика, неотложная помощь, тактика врача, осложнения.
4	Дивертикул пищевода	Классификация по локализации и механизму развития, этиология, патогенез, клинические проявления, диагностика и дифференциальная диагностика, консервативные и оперативные методы лечения, показание к проведению оперативного лечения, осложнения после операции, прогноз.
5	Ожоги пищевода	Классификация, особенности ожогов кислотой и щелочью, принципы оказания первой помощи. Показание к созданию искусственного пищевода, виды пластики пищевода, показание к бужированию пищевода, его виды.
6	Варикозное расширение вен пищевода	Этиология, патогенез, клиническая картина, предварительный диагноз, диагностика, дифференци-

5	Көздің және оның қосалқы аппараттарының зақымдануы	Көз жарақатының диагностикасы және жарақат кезінде дәрігерлік жәрдем көрсету түрлері. Нәтижелері. Асқынуларын емдеу.
Барлығы: 70 сағат		
Маммологиямен бірге онкология		
1	ҚР онкологиялық қызмет көрсету	Онкологиядағы есеп беру құжаттамалары. Онкологиялық науқастардың клиникалық топтары. Онкологиядағы диспансерлеу принциптері. Обыралды аурулары (облигатты және факультативті обыралды). Сатылары (I-IV сатылары) мен TNM жүйелері бойынша қатерлі ісіктердің клиникалық жіктелімі. Аурушандық, факультативті және облигатты обыралдылар. Сатылары (I-IV сатылары) мен TNM жүйелері бойынша гистологиялық және патоморфологиялық жіктелімі. Қатерлі ісікті асқындырып алған науқасқа паллиативтік және симптоматикалық жәрдем көрсету.
2	Қатерлі ісіктердің негізгі орналасуы бойынша клиникасы, диагностикасы және емі	Өкпе, көкірекорта, қалқаншабез, өңеш, тоқішек, тікішек, бауыр, ұйқыбез, сүйек, жұмсақ тіндер, тері обырлары (рактары) және меланома, лимфогранулематоз.
3	Сүтбездің обыралды аурулары және обыры	Ауырушандық, қауіп-қатер туғызатын факторлар. Жіктелімі. Клиникасы. Диагностикасы және емдеу әдістері.
Барлығы: 35 сағат		
Сәулелік диагностика		
1	Ішкі ағзалардың жіті және созылмалы хирургиялық ауруларының сәулелік диагностикасы	Жүрек, өкпе, асқазан, ішек, бауыр, билиарлы жүйе, ұйқыбез, бүйректер, зәр шығару жолдары, қалқаншабез, бүйрекүстібездер және т.б.
2	Хирургиялық аурулардың визуалдық диагностикасы	Рентгенологиялық симптомдар мен синдромдар.
Барлығы: 35 сағат		

3.1.3 Резиденттің өзіндік жұмысы жоспарының (РӨЖ) үлгісі

№	РӨЖ мазмұны
Хирургиялық аурулар - 1	
1	Бөлімшедегі науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Госпитальға жатқызылатын науқастың алғашқы құжаттамаларын ресімдеу.
4	ҚР хирургиялық қызметті реттейтін ҚР ДСМ бұйрықтарымен танысу.
5	Іш қуысы ағзаларының аурулары кезінде жасалынатын операциялық әрекеттерге қатысу.
6	Функциялық зерттеулерге қатысу. Асқазанды сүңгілеу, ұлпалы және басқа да ағзалардың рентгеноскопиясы, фиброгастроскопиясы, УДЗ мәліметтерін оқу және түсіндіру.
7	Емханада кезекшілік ету.
8	Қабылдау бөлімінде кезекшілік ету.
9	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар мен презентациялар дайындау.
10	Тандап алған тақырыпқа реферат дайындау.
11	Кітапхана мен ғаламторда жұмыс істеу.
Барлығы: 198 сағат	
Хирургиялық аурулар - 2	
1	Емделушілерге жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Эндоскопиялық, рентгенологиялық және ультрадыбыстық зерттеу әдістерінің, МРТ, КТ мәліметтерін түсіндіру.
4	Операцияға дейінгі кезеңдегі адекватты даярлықты жүргізу және операциядан кейін науқасқа күтім жасау.
5	Операциялық әрекеттерге қатысу: аппендэктомия, жарықты тігу, жарықты жамау, геморроидэктомия, жіті және созылмалы парапроктиттер кезінде, жарақаттарды АХӨ.
6	Лапароскопиялық холецистэктомия, лапароскопиялық аппендэктомия, тесілген ойықжараны лапароскопиялық тігуді, құрсақ қуысын лапароскопиялық дренаждауды өткізу.
7	Новокаиндық блокаданы өз бетінше жүргізу (паравертебральды, вагосимпатикалық, паранефральды, қабыртқааралық және т.б.).
8	Хирургиялық науқастарға емдік тамақтандыруды ұйымдастыру және қолдану.

14	Травма полых органов	Клиника, методы диагностики, особенности двух-фазных разрывов полых органов, особенности операционной ревизии полости живота и хирургической тактики при травмах забрюшинных отделов полых органов, лечение, результаты лечения.
15	Забрюшинные гематомы	Причины, диагностика, виды, особенности тактики, лечение, осложнения.
16	Грыжи живота	Классификация, этиология, патогенез, составные части грыжи, редкие формы наружных грыж, симптоматология, диагностика, профилактика, хирургическое лечение, осложнения.
17	Прямая паховая грыжа	Анатомические особенности, клинические проявления, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение, сравнительная оценка хирургических методов лечения, методы пластики грыжевых ворот, показания к аллопластике, послеоперационные осложнения.
18	Косые паховые грыжи	Анатомические особенности, клинические проявления, диагностика, хирургическое лечение, сравнительная оценка хирургических методов лечения, методы пластики грыжевых ворот, показания к аллопластике, послеоперационные осложнения, профилактика и лечение послеоперационных осложнений.
19	Травматические грыжи	Этиология, симптоматология, диагностика, дифференциальная диагностика, профилактика, лечение, осложнения, экспертиза трудоспособности.
20	Бедренные грыжи	Топографо-анатомические особенности, этиология, разновидности, симптоматология, диагностика, дифференциальная диагностика, профилактика, лечение, методы пластики грыжевых ворот, показания к аллопластике, осложнения и их лечение, реабилитация.
21	Пупочная грыжа	Этиология, разновидности, симптоматология, диагностика, дифференциальная диагностика, профилактика, лечение, методы пластики грыжевых ворот, показания к аллопластике, осложнения и их лечение, реабилитация.

		ЛФК, показание и противопоказание к хирургическому лечению, реабилитация, ЛФК, трудоустройство.
7	Хроническая неспецифическая пневмония	Классификация, клиника, диагностика, лечение, ЛФК, особенности течения пневмонии.
8	Кисты и поликистоз легких	Классификация, этиология, патоморфогенез, клинические проявления, диагностика и дифференциальная диагностика кист легких, особенности резекции легких при поликистозе, осложнения кист.
9	Легочное кровотечение	Причины, классификация, клинические проявления, методы диагностики, врачебная тактика, консервативные и оперативные методы лечения, осложнения, их профилактика, результаты хирургического лечения, реабилитация, трудоустройство.
10	Медиастинит	Классификация, этиология, патогенез, клиника, методы диагностики, значение рентгенологического исследования, дифференциальная диагностика. Показание к консервативному и оперативному лечению. Результаты лечения, реабилитация, трудоустройство.
11	Ранения сердца	Частота ранений, классификация, клинические проявления, методы диагностики, дифференциальная диагностика, показание к проведению оперативного вмешательства и принципы хирургического лечения.
12	Повреждение брюшной стенки	Общие сведения, эпидемиология, классификация, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение, показания к лапароскопии и лапаротомии, особенности операционной ревизии полых и паренхиматозных органов при проникающем ранении брюшной полости, осложнения.
13	Травма паренхиматозных органов	Клиника, методы диагностики, особенности операционной ревизии паренхиматозных органов при проникающем ранении полости живота, особенности двухфазных разрывов паренхиматозных органов, лечение, результаты лечения пораженных паренхиматозных органов. Способы остановки кровотечения при повреждении паренхиматозных органов. Показания к реинфузии.

9	Конференцияларға, медициналық басылымдарға (журналдарға, тезистер жинағына) тезистер, мақалалар, баяндамалар дайындау.
10	Кітапхана мен ғаламторда жұмыс істеу.
	Барлығы: 198 сағат
	Анестезиология және реанимация
1	Науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Жүрек-өкпе және ми реанимациясы.
4	Гемодинамика мониторингі (инвазиялық және инвазиялық емес). Кәріжілік артериясын пункциялау және катетерлеу. Орталық және шеткі веналарды пункциялау және катетерлеу.
5	Қан газдарының, лактаттың, электролиттердің, зәр және қан осмоларлығының зертханалық көрсеткіштерін түсіндіру.
6	Периоперациялық кезеңдегі инфузиялық терапия. Нутритивтік демеу.
7	Бассүйекшілік қысым мониторингі, түсіндіру. Емдеу тәсілін таңдау.
	Барлығы: 144 сағат
	Балалар хирургиясы
1	Науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Әртүрлі жастағы балалар асқазанын сүңгісіз жууды жүргізу.
4	Әртүрлі жастағы балаларға трахеотомия жүргізу.
5	Әртүрлі жастағы балаларда кездесетін ауырсыну, обструкциялық синдромдарды тоқтату.
6	Әртүрлі жастағы балаларда пикфлоуметрияны өткізу және оның нәтижелерін түсіндіру.
7	Әртүрлі жастағы балаларда медициналық іс-шараларды (инъекцияның барлық түрін, қуықты катетерлеуді, тазарту және сифон клизмаларын салуды және т.б.) өткізу.
8	Конференцияларға, медициналық басылымдарға (журналдарға, тезистер жинағына) тезистер, мақалалар, баяндамалар дайындау.
9	Кітапхана мен ғаламторда жұмыс істеу.
	Барлығы: 36 сағат
	Клиникалық анатомия және операциялық хирургия
1	Жануарларда жұмсақ тіңдерді ажырату және қосу.
2	Ірі қан тамырларға бунақжіп пен тігіс салу.

3	Жануарларға медициналық іс-шараларды (асқазан, жіңішке ішек, бауыр, қалқаншабез резекциялары, трахеостомия және т.б.) өткізу.
4	Конференцияларға, медициналық басылымдарға (жұрналдарға, тезистер жинағына) тезистер, мақалалар, баяндамалар дайындау.
5	Кітапхана мен ғаламторда жұмыс істеу.
	Барлығы: 36 сағат
	Травматология және ортопедия
1	Науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Медициналық іс-шараларды (аяқ-қол ампутациясы мен экзартикуляциясы, буындарға пункция мен резекция жасау, артротомия, қаңқаны тартып созу және т.б.) өткізу.
4	Сүйектер мен буындар рентгенограммасын өткізу, нәтижелерін түсіндіру.
5	Конференцияларға, медициналық басылымдарға (жұрналдарға, тезистер жинағына) тезистер, мақалалар, баяндамалар дайындау.
6	Кітапхана мен ғаламторда жұмыс істеу
	Барлығы: 36 сағат
	Офтальмология және отоларингология
1	ЛОР ағзаларының рентгенологиялық, КТ және МРТ суреттерін оқу. ЛОР ағзалары патологияларының рентген ерекшеліктері. Шюллер, Стенверс және Майер бойынша түсірілген рентгенологиялық суреттер.
2	Мұрын сүйектері сынған, мұрнынан қан кеткен, жұтқыншағы мен көмейін соғып алған, дабыл жарғағы жарылған, құлақ қалқанында гематомасы бар, жарақаттан кейін дамыған ортаңғы отиті бар, бассүйектің негізі мен самай сүйегінің приамидасы сынған науқастарға жетекшілік ету.
3	ЛОР-ағзаларының жарақаттарына АХӨ жүргізу, Гайморов қойнауына пункция жасау және жуу; мұрын сүйектерін (сынған кезде) орнына келтіру; мұрын қуысын алдынан және артынан тампонада жасау, трахеотомия; ЛОР-ағзаларындағы бөгде денелерді алу.
4	Бассүйектің негізінде ісіктер бар науқасты қарап тексеру. Отоневрологиялық зерттеу өткізу. Операцияларға қатысу.
5	Вестибулалық бұзылыстары бар науқастарды қарап тексеру. Отоневрологиялық зерттеу өткізу.
6	«FESS» техникасын меңгеру.
7	Есту қызметінің төмендегеніне шағымданған және есту нервінің невриноомасы бар науқастарды қарап тексеру. Клиникалық аудиометрде жұмыс істеу. Аудиограмманың мағынасын ашу. Люшер, Вебер бойынша камертондық сынақтардан өткізу.

9	Релаксация диафрагмы	Этиология, патогенез, клиника, диагностика, лечение, прогноз.
10	Повреждение диафрагмы	Причины, клиника, диагностика, лечение, прогноз.
	Итого: 384 часа	
	Хирургия в стационаре - 2	
1	Бронхиальные свищи	Этиология, виды, классификация, методы обследования, консервативное лечение, показания и противопоказания к оперативному лечению, виды операции, осложнения после операции, их профилактика и лечение, результаты лечения, реабилитация, трудоустройство.
2	Плеврит	Понятие о плеврите, этиология, патогенез, клинические проявления, диагностика и дифференциальная диагностика. Показание к консервативному и оперативному лечению. Осложнения, их профилактика и лечение, результаты лечения, реабилитация, трудоустройство.
3	Эмпиема плевры и пиопневмоторакс	Этиология, патогенез, классификация, стадий, клинические проявления, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение и показание к дренированию плевральной полости.
4	Доброкачественные опухоли легких	Классификация, этиопатогенез, клинические проявления, методы диагностики, дифференциальная диагностика, тактика врача при доброкачественных опухолях. Показания и виды операций. Осложнения во время операций, их профилактика и лечение, ближайшие и отдаленные результаты, реабилитация, ЛФК, трудоустройство.
5	Злокачественные опухоли легких	Классификация, диагностика клиническая, рентгенологическая, патологоанатомическая. Современные методы обследования при раке легкого. Паллиативные и радикальные операции, причины поздней диагностики, методы профилактики, ближайшие результаты хирургического лечения, отдаленные результаты, реабилитация, трудоустройство.
6	Бронхоэктотическая болезнь	Современное понятие, этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, дифференциальная диагностика, консервативное лечение,

		тампонада сердца, плевропульмональный шок), осложнения. Показание и противопоказание к проведению оперативного лечения. Множественные переломы ребер и их методы лечения.
Итого: 384 часа		
Хирургия в стационаре - 1		
1	Организация работы хирургического стационара	Оснащение, оборудование предоперационного, операционного блока, перевязочного и хирургического кабинета. Организация работы хирургического стационара.
2	Гнойный лимфаденит	Этиология, патогенез, клинические картины, диагностика и дифференциальная диагностика, лечение, профилактика.
3	Флегмоны шеи	Классификация, этиология, патогенез, клиника, диагностика, дифференциальная диагностика, осложнения. Показание к консервативному и оперативному лечению. Результаты лечения, реабилитация, трудоустройство.
4	Сочетанные повреждения грудной и брюшной полостей	Клиника, методы диагностики, особенности хирургической тактики при сочетанной травме. Реинфузия крови при травме. Ближайшие и отдаленные результаты лечения при травме, реабилитация, ВТЭК, трудоустройство.
5	Доброкачественные опухоли молочной железы	Классификация, клиника, диагностика, эхография и термография, маммография, биопсия, УЗИ, комплексное обследование, его значение. Консервативные и оперативные методы лечения, реабилитация, ВТЭК, трудоустройство.
6	Злокачественные опухоли молочной железы	Классификация, этиология, факторы риска, клиника, диагностика: клиническая и рентгенологическая, эхография, термография, пункционная биопсия. Дифференциальная диагностика. Современное комплексное лечение рака молочной железы. Ближайшие и отдаленные результаты хирургического лечения, реабилитация, ВТЭК, трудоустройство.
7	Грыжи пищеводного отверстия диафрагмы	Классификация грыж, методы диагностики, их особенности, клиника, дифференциальная диагностика. Лечение: консервативное, ЛФК, хирургическое.
8	Синдром Кастена и триада Сента	Клиника, диагностика, лечение.

8	Жармалық гломус ісіктері, каверномалар, хиазма-селлярлық аймақтың аневризмасы мен АВМ кезінде IV, V, VI, VII, VIII жұп бассүйек-ми нервтері зақымданған науқастарды қарап тексеру. Отоневрологиялық зерттеу өткізу. Операцияларға қатысу.
9	Келесі практикалық дағдыларды жетілдіру:
	- конъюнктива қуысын қарап тексеру, конъюнктива қуысындағы және мөлдір қабықтағы бөгде денелерді алып тастау;
	- АХӨ кейін көз қабағы терісіне және конъюнктиваға тігіс салу;
	- конъюнктива астына, парабульбарлы, ретробульбарлы инъекцияларды орындау;
10	Диагностикалық офтальмологиялық құрал-жабдықтармен жұмыс істеу.
11	Санитариялық – ағарту жұмыстары: бактериалдық және вирустық конъюнктивиттерді алдын алудағы санбюллетень.
	Барлығы: 36 сағат
Маммологиямен бірге онкология	
1	Науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Сүтбез ісіктерін алу операциясына көмекшілік ету.
4	Өкпе ісіктерін алу операциясына көмекшілік ету.
5	Өнеш ісіктерін алу операциясына көмекшілік ету.
6	Ұйқыбезге іш арқылы еніп ондағы ісіктерді алып тастау операциясына көмекшілік ету.
7	Конференцияларға, медициналық басылымдарға (журналдарға, тезистер жинағына) тезистер, мақалалар, баяндамалар дайындау.
8	Кітапхана мен ғаламторда жұмыс істеу.
	Барлығы: 18 сағат
Сәулелік диагностика	
1	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
2	Визуалдық диагностика кабинетінде жұмыс істеу.
3	Диагностикалық іс-шараларды өткізуге науқасты даярлау.
4	Визуалдық зерттеу нәтижелерін түсіндіру.
	Барлығы: 18 сағат

3.2 Алғашқы білім деңгейі немесе хирургиялық бейін мамандықтар бойынша жұмыс өтілі бар резиденттерге арналған

3.2.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Амбулатория-емханалық хирургия - 1	
1	Хирургиялық стационар жұмысын ұйымдастыру.
2	ҚР халыққа госпитальға дейінгі кезеңде хирургиялық жәрдем көрсетуді ұйымдастырудың негізгі принциптері.
3	Хирург-дәрігер жұмысының амбулатория-емханалық жағдайдағы ерекшеліктері.
4	Хирургиядағы дәлелді медицина негізі.
5	Аяқ пен қол қан тамырлары мен нервтерінің аурулары және жарақаттары. Жіктемесі. Диагностикасы.
Жиыны: 12 сағат	
Амбулатория-емханалық хирургия - 2	
1	Аяқ артерияларының облитерациялық атеросклерозы. Диагностикасы.
2	Жұтқыншақтағы, сыртқы есту жолындағы, мұрын қуысындағы бөгде денелерді анықтау және алып тастау.
3	Соғып алу, үсу және күй кездеріндегі хирург-дәрігердің тәсілі.
Жиыны: 12 сағат	
Іріңді хирургия	
1	Іріңді-хирургиялық инфекциялары бар науқастарға жәрдем көрсетуді ұйымдастыру принциптері. Санитариялық ережелер мен нормалар.
2	Хирургиядағы іріңді инфекция.
3	Терінің, шелмайдың, ішперде арты кеңістігінің іріңді қабынулары, жамбас флегмоналары.
4	Қол ұшы мен аяқ ұшының іріңді аурулары.
5	Остеомиелиттер.
6	Сүтбездің іріңді-қабыну аурулары.
7	Өкпенің жіті абсцесі мен гангрены.
8	Көкірекортаның іріңді-қабыну аурулары.
Жиыны: 12 сағат	
Торакальды хирургия	
1	Көкірек ағзаларының жарақаттары. Негізгі түрлері, механизмі, патогенетикалық аспектілері.

		ческого исследования мокроты, дифференциальная диагностика. Показание к консервативному и оперативному лечению. Результаты лечения, реабилитация, трудоустройство.
Итого: 384 часа		
Торакальная хирургия		
1	Травмы органов грудной клетки	Основные виды, механизм, патогенетические аспекты. Диагностический и тактический алгоритм. Ушиб грудной клетки.
2	Нарушение целостности костей грудной клетки	Переломы ребер, грудины, ключицы, лопатки. Первая помощь. Клинические проявления. Методы хирургического лечения.
3	Пневмоторакс	Классификация, патогенез, клиника, диагностика, первая помощь. Оказание экстренной хирургической помощи.
4	Операции в торакальной хирургии	Основные виды операций. Показания и противопоказания. Особенности предоперационной подготовки и ведения больных в послеоперационном периоде. Эндовидеохирургические технологии в торакальной хирургии.
5	Виды операций при повреждениях органов грудной клетки	Техника операции при ранениях сердца, магистральных сосудов, трахеи, бронхов. легкого, пищевода, диафрагмы.
6	Пневмо- и гемоторакс	Этиологическая классификация, механизм возникновения, виды, симптомы, диагностика, осложнения, первая и квалифицированная помощь, значение ранних пункции и введение антибиотиков в лечении гемоторакса.
7	Повреждение легких при травме грудной клетки	Повреждение, контузия легких. Кровоизлияние в легкое, разрыв легких с гемопневмотораксом, системная воздушная эмболия, кровотечение в просвет бронха. Артериовенозные фистулы, аспирация, гемоторакс, пневмоторакс, их диагностика, этиопатогенез и лечение. Травматические пневмонии, их профилактика, лечение. Хирургические доступы при ранении легкого. Виды оперативного вмешательства.
8	Открытие и закрытие повреждения грудной клетки	Классификация, клиника, диагностика и неотложная помощь при повреждениях органов грудной полости (напряженный пневмоторакс, гемоторакс,

5	Паранефрит	Этиология, патогенез, клиника, лечение, осложнения, профилактика.
6	Панариций	Классификация, этиология, патогенез, клиника, лечение, осложнения, профилактика, экспертиза временной нетрудоспособности.
7	Флегмона кисти и стопы	Анатомо-функциональные особенности пальцев и кисти. Классификация, этиология, патогенез, клиника, профилактика, лечение, осложнения, экспертиза временной нетрудоспособности.
8	Остеомиелиты	Классификация, этиология, патогенез, клиника, диагностики и дифференциальная диагностика, лечение, осложнения, профилактика. Прогноз, реабилитация, отдаленные результаты, экспертиза временной нетрудоспособности.
9	Маститы	Классификация, этиология, патогенез, клиника, диагностики и дифференциальная диагностика, консервативное и хирургическое лечения. Прогноз, реабилитация, отдаленные результаты, экспертиза временной нетрудоспособности.
10	Гнойный паротит	Классификация, этиология, патогенез, клиника, профилактика, лечение, осложнения, экспертиза временной нетрудоспособности.
11	Сепсис	Классификация, этиология, патогенез, клиника, диагностики и дифференциальная диагностика. Понятие «хирургического сепсиса». Особенности хирургического сепсиса. Особенности ангиогенного сепсиса. Клинические проявления. Лечение: санация гнойного очага, антибактериальная терапия, инфузионная терапия, иммунобиологическая терапия, коррекция метаболических расстройств. Экстракорпоральные методы детоксикации.
12	Столбняк	Классификация, эпидемиология, возбудители, механизм передачи, этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика, лечение, профилактика, осложнения.
13	Абсцесс и гангрена легких	Классификация, этиология, патогенез, клиника, диагностика острого и хронического абсцесса легких, гангрена легких, бронхоэктазов, данные рентгенологической диагностики, бронхоскопическая картина, данные цитологического и бактериологи-

2	Көкірек ағзаларының жарақаттары кезіндегі диагностикалық және тәсілдік алгоритм.
3	Көкіректі соғып алу, қабыртқаның, төстің, бұғананың, жауырынның сынуы.
4	Пневмоторакс. Жіктемесі, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, алғашқы жәрдем.
5	Ішкі ағзалардың зақымдануымен (өкпенің жыртылуы, өкпенің соғылуы, бронхтың жыртылуы) бірге жүретін көкіректің жабық жарақатының диагностикасы
6	Пневмотораксы, гемотораксы, пиопневмотораксы бар науқасқа жедел жәрдем көрсету.
7	Көкіректің ашық жарақатын хирургиялық жолмен емдеу әдістері.
8	Көкіректің жабық жарақатын хирургиялық жолмен емдеу әдістері.
9	Торакальды хирургияда жасалынатын операциялардың ерекшеліктері. Операция алдындағы дайындық және операциядан кейінгі кезең.
10	Жүрек, өкпе, ірі қан тамырлары жарақатын тігу техникасы.
11	Торакальды хирургиядағы эндовидеохирургиялық технологиялар.
Жиыны: 12 сағат	
Стационардағы хирургия - 1	
1	Диагностикалық жоспарда типтік, сирек кездесетін, күрделі хирургиялық аурулардың клиникасы, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық және консервативтік емі.
2	Шұғыл және жоспарлы хирургиялық науқастарды операцияға даярлаудың қазіргі принциптері.
3	Зертханалық және аспаптық диагностиканың әдістерін таңдау. Алынған нәтижелерді түсіндіру.
4	Медицинадағы және хирургиядағы нанотехнологиялар.
5	Әскери-далалық хирургия мәселелері, әскери жағдайларда және басқа да төтенше жағдайларда науқастарды жүргізу ерекшеліктері.
6	Мойынның ірінді-қабыну аурулары.
7	Көкіректің зақымдануы мен аурулары.
Жиыны: 12 сағат	
Стационардағы хирургия - 2	
1	Көкеттің зақымдануы мен аурулары.
2	Плевра мен өкпенің зақымданулары мен аурулары.
3	Жүрек-қантамыр жүйесінің жарақаттары мен аурулары кезіндегі хирург-дәрігердің тәсілі.

4	Құрсақ қабырғаларының, ішперденің және ішперде артындағы шелмайдың зақымданулары мен аурулары.
Жиыны: 12 сағат	
Стационардағы хирургия - 3	
1	Өңештің аурулары мен жарақаттары. Жіктемесі. Диагностикасы.
2	Асқазан мен ұлтабардың зақымданулары мен аурулары. Жіктемесі. Диагностикасы мен саралау диагностикасы. Операциялық емі. Операцияның түрлері.
3	Ішектің түйнелуі. Ішектің жіті түйнелуінің жалпы симптоматологиясы, жіктемесі, диагностикасы мен емі.
4	Перитонит, себебі, жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, симптомдары және емі.
Жиыны: 12 сағат	
Стационардағы хирургия - 4	
1	Жіті аппендицит, клиникасы, емі.
2	Тікішектің зақымдануы мен аурулары. Клиникалық көріністері. Диагностикасы мен саралау диагностикасы, хирургиялық емі.
3	Ұйқыбездің зақымдануы мен аурулары. Клиникалық көріністері. Диагностикасы, емі.
4	Қантты диабет асқынулары. Пайда болу себептері мен емдеу принциптері. Профилактикасы. Диабеттік аяқты диагностикалау мен емдеу принциптері.
5	Өт-тас аурулары және жіті холецистит. Диагностикасы, клиникасы, тәсілі, емі.
6	Бауырдың, өтқалтаның және бауырдан тыс өт жолдарының зақымданулары. Диагностикасы, клиникасы, тәсілі, емі.
7	Көкбауырдың зақымдануы. Көкбауырдың хирургиялық мәні бар тамырлық зақымданулары.
8	Қалқаншабездің хирургиялық аурулары. Диагностика әдістері.
Жиыны: 12 сағат	
Эндоскопиялық хирургия	
1	Эндоскопиялық аппаратуралар мен құрал-жабдықтар.
2	Эндоскопиялық зерттеу. Түрлері.
3	Эндоскопиялық хирургияға арналған аппаратура мен құрал-жабдықтар.
4	Эндоскопиялық құрал-жабдықтармен жұмыс істеу принциптері.
5	Құрсақ қуысы ағзаларының эндоскопиялық хирургиясы.
6	Панкреатодуаденалдық аймақтың эндоскопиялық хирургиясы.
7	Эндоскопиялық папиллосфинктеротомия.

14	Лимфадема, лимфангоит, лимфаденит	Этиология. Патогенез. Клиническая и инструментальная диагностика. Лечение. Профилактика.
Итого: 384 часа		
Хирургия амбулаторно-поликлиническая - 2		
1	Инородные тела глотки, наружного слухового прохода, полости носа	Хирургия инородных тел, диагностика, осложнения, вызываемые инородными телами, врачебная тактика, лечение
2	Закрытие повреждение мягких тканей	Ушиб, растяжение, разрыв, сотрясение, синдром длительного сдавливания: описание, симптомы, осложнения, лечение, профилактика, первая помощь и дальнейшая тактика врача-хирурга при закрытых повреждениях мягких тканей.
3	Термические поражение: отморожение и ожоги	Классификация, симптомы, фазы, степени, неотложная помощь, лечение, последствие, прогноз, дальнейшая тактика врача-хирурга при термических поражениях. Особенности химических и лучевых ожогов.
4	Вывихи, переломы	Классификация, врожденный вывих бедра, травматические вывихи, регенерация костной ткани, диагностика, лечение.
5	Травматический шок	Физиологические механизмы, клиническая картина, первая помощь, принципы лечения.
Итого: 384 часа		
Гнойная хирургия		
1	Общие вопросы хирургической инфекции	Общее понятие, определение, классификация, заболеваемость, летальность. Возбудители гнойной инфекции, реакция организма, госпитальная инфекция, современные вопросы асептики, методы профилактики, принципы лечения. Санпин.
2	Рожистое воспаление	Этиология, патогенез, клиника, лечение.
3	Флегмона	Этиология, патогенез, клиника, лечение, выбор метода обезболивания, выбор целесообразного хирургического доступа, методы дренирования, осложнения.
4	Фурункул, карбункул, гидраденит, абсцесс	Этиология, патогенез, клиника, лечение, осложнения, профилактика.

4	Основы доказательной медицины в хирургии	Клиника, диагностика, дифференциальная диагностика, профилактика и лечение при хирургических заболеваниях.
5	Тактика врача-хирурга при острых заболеваниях и неотложных состояниях моче-половой системы	Почечная колика, острая почечная недостаточность, острый пиелонефрит, острая задержка мочи, гематурия: классификация, этиология, патогенез, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение.
6	Облитерирующий атеросклероз артерий нижних конечностей	Этиология, патогенез, клиника, диагностика, методы консервативного (современная антитромботическая и тромболитическая терапия) и хирургического лечения, показания и противопоказания, хирургическая тактика, профилактика, диспансеризация больных.
7	Варикозное расширение вен нижних конечностей	Этиология, классификация, патогенез, клиника, диагностика, клиническая, рентгенологическая, лечение: консервативное, реабилитация, ЛФК, показания к оперативному лечению. Виды и техника операций. Диспансеризация.
8	Венозная трофическая язва	Этиология. Патогенез. Клиническая и инструментальная диагностика. Лечение.
9	Острые тромботические и воспалительные поражения системы нижней полой вены	Классификация, патоморфологические нарушения регионарной и общей гемодинамики, диагностика, клиническая, рентгенологическая, функциональная, лечение: консервативное, реабилитация, ЛФК, показания к оперативному лечению.
10	Флебит, тромбфлебит	Этиология, патогенез, клиника, диагностика, клиническая, рентгенологическая, лечение.
11	Посттромбофлебитический синдром	Этиология, патогенез и патоморфология нарушений, гемодинамики, классификация, диагностика, клиническая, рентгенологическая, функциональная, лечение: консервативное, хирургическое.
12	Острый тромбоз системы верхней полой вены	Этиология, патогенез, клиника, диагностика, клиническая, рентгенологическая, лечение: консервативное, реабилитация, ЛФК, показания к оперативному лечению. Виды и техника операций. Диспансеризация.
13	Артериовенозные аневризмы	Классификация, этиология, патогенез, клиника, диагностика, лечение.

8	Литотрипсия, литоэкстракция.
9	Лапароскопиялық аппендэктомиа мен холецистэктомиа.
10	Асқазан мен ұлтабар ойықжара ауруларының лапароскопиялық хирургиясы.
11	Рефлюксэзофагит және диафрагма өңештік тесігінің жарығы кезіндегі лапароскопиялық хирургия.
12	Лапароскопиялық герниопластика.
13	Лапароскопиялық хирургияның асқынулары және олардың алдын алу жолдары.
Жиыны: 12 сағат	

3.2.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
Амбулатория-емханалық хирургия - 1		
1	Хирургиялық стационар жұмысын ұйымдастыру	Әлемдегі және ҚР хирургияның қазіргі жағдайы. Ересектер мен балалардағы хирургиялық ауруларды диагностикалау мен емдеу хаттамалары. Госпитальға дейінгі кезеңде хирургиялық жәрдем көрсетудің жалпы принциптері.
2	Қазақстан Республикасының халқына госпитальға дейінгі кезеңде хирургиялық жәрдем көрсетуді ұйымдастырудың жалпы принциптері	Жол-көлік оқиғалары кезіндегі іш, көкірек, жамбас және тірек-қимыл аппараты жарақаттары. Тұрмыстық, көшедегі (көлікпен байланысты және көлікпен байланысты емес), мектептегі, спорттағы және басқа да травматизмдер. Бала травматизмі. Өндірістік травматизм.
3	Амбулатория-емханалық жағдайдағы хирург-дәрігер жұмысының ерекшеліктері	Амбулатория-емханалық жағдайдағы операциялық емнің артықшылықтары мен операцияның тізімдері. Механикалық зақымданудың жіктелісі: окшауланған, көптеген, жанамаласқан және құрама зақымданулар. Жұмсақ тіндердің жарақаттары: соғып алу, жарақаттар, терінің езілуі және ажырауы, жануарлардың тістеп алуы. Жарақаттарды алғашқы хирургиялық өңдеу (жеделдеу, алғашқы хирургиялық өңдеу; ерте, кеш). Жарақатты алғашқы хирургиялық өңдеу кезінде қолданылатын терілік жамаудың түрлері. Аумақтық тіндермен жамау, теріні еркін ауыстыру. Іріңді процесстерді жою кезіндегі операциялар және азинвазивті операциялар. Жұм-

		сақ тіндердегі бөгде денелерді, оның қатерсіз ісіктерін алып тастау, келлойдты, күйіктен кейінгі деформацияланған тыртықтарды кесіп алып тастау, «өкшесүйек сүйелін», етке кіріп кеткен тырнақты, липоманы емдеу, әр жерде орналасқан қатерлі ісіктерді алып тастау және көптеген басқа да операциялық әрекеттер. Емдік блокадалар, буын, гематома, кисталар пункциясы, кіндік, шап, іштің ортаңғы сызығының жарықтарын тігу, циркумцизия, уретраны кеңейту, сүйелдер, папиломма, гемангиома криодеструкциясы және т.б.
4	Хирургиядағы дәлелді медицина негізі	Хирургиялық аурулардың клиникасы, диагностикасы саралау диагностикасы, профилактикасы және емі тұрғысындағы дәлелді медицина.
5	Несеп-жыныс жүйесінің жіті аурулары мен шұғыл жағдайлары кезіндегі хирург-дәрігердің тәсілі	Бүйректің шаншуы, бүйрек функциясының жіті жеткіліксіздігі, жіті пиелонефрит, зәрдің жіті тоқтап қалуы, гематурия: жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі.
6	Аяқ артерияларының облитерациялық атеросклерозы	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, Консервативтік (қазіргі анти тромбоздық, тромболитикалық) және операциялық жолдармен емдеу әдістері, көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, хирургиялық тәсілі, алдын алу, науқастарды диспансерлеу.
7	Аяқ веналарының варикозды кеңеюі	Этиологиясы, жіктемесі, патогенезі, клиникасы, клиникалық және рентгенологиялық диагностикасы, емі: консервативтік, оңалту, ЕДШ, хирургиялық ем көрсетімдері. Операцияның түрлері мен техникасы. Диспансерлеу.
8	Веналық трофикалық ойықжара	Этиологиясы. Патогенезі. Клиникалық және аспаптық диагностикасы. Емі.
9	Төменгі қуыс вена жүйесінің жіті тромбоздық және қабынулы зақымданулары	Жіктемесі, аумақтық және жалпы гемодинамиканың патоморфологиялық бұзылыстары, клиникалық, рентгенологиялық және функциялық диагностикасы, емі: консервативтік, оңалту, ЕТШ, операциялық ем көрсетімдері.
10	Флебит, тромбофлебит	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, клиникалық және рентгенологиялық диагностикасы, емі.

3.2.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
Хирургия амбулаторно-поликлиническая - 1		
1	Организация работы хирургического стационара	Современное состояние хирургии в мире и в РК. Протоколы диагностики и лечения хирургических заболеваний у взрослых и детей. Общие принципы организации оказания хирургической помощи на догоспитальном этапе.
2	Общие принципы организации оказания хирургической помощи населению Республики Казахстан на догоспитальном этапе	Травмы живота, грудной клетки, таза, опорно-двигательного аппарата при дорожно-транспортных происшествиях. Бытовой, уличный (связанно с транспортом и нетранспортный), школьный, спортивный и прочие травматизм. Детский травматизм. Производственный травматизм.
3	Особенности работы врача-хирурга в амбулаторно-поликлинических условиях	Преимущества оперативного лечения и перечень операций выполняемых в амбулаторно-поликлинических условиях. Классификация механических повреждений: изолированные, множественные, сочетанные и комбинированные повреждения. Травма мягких тканей: ушибы, раны, размозжения и отслойка кожи, укусы. Первичная хирургическая обработка ран (отсроченная, первичная хирургическая обработка; ранняя, поздняя). Виды кожной пластики, применяемой при первичной хирургической обработке ран. Пластика местными тканями, свободная пересадка кожи. Операции по устранению нагноительных процессов и малоинвазивные операции. Удаление инородного тела и доброкачественных опухолей мягких тканей, иссечение келлоидных, послеожоговых деформирующих рубцов, лечение «пяточной шпоры», вросшего ногтя, удаление атером, фибром, липом, удаление доброкачественных новообразований различной локализации и многие другие оперативные вмешательства. Лечебные блокады, пункция сустава, гематомы, кисты, грыжесечение при пупочной, паховой грыжах, грыже белой линии живота, циркумцизия, бужирование уретры, криодеструкция бородавок, папиллом, гемангиом и др.

4	Перитонит, причины, классификация, этиология, патогенез, симптомы и лечение.
Итого: 12 часов	
Хирургия в стационаре - 4	
1	Острый аппендицит, клиника, лечение.
2	Повреждения и заболевания прямой кишки. Клинические проявления. Диагностика и дифференциальная диагностика, хирургические лечения.
3	Повреждения и заболевания поджелудочной железы. Клинические проявления. Диагностика, лечение.
4	Осложнение сахарного диабета. Причины возникновения и принципы лечения. Профилактика. Особенности диагностики и лечения диабетической стопы.
5	Желчнокаменная болезнь и острый холецистит. Диагностика, клиника, тактика, лечение.
6	Повреждения печени, желчного пузыря и внепеченочных путей. Диагностика, клиника, тактика, лечение.
7	Повреждения селезенки. Сосудистые заболевания селезенки, имеющие хирургическое значение.
8	Хирургические заболевания щитовидной железы. Методы диагностики.
Итого: 12 часов	
Эндоскопическая хирургия	
1	Эндоскопические аппаратуры и инструментарий.
2	Эндоскопическое исследование. Виды.
3	Аппаратура и инструментарий для эндоскопической хирургии
4	Принципы работы с эндохирургическим оборудованием.
5	Эндоскопическая хирургия органов брюшной полости.
6	Эндоскопическая хирургия панкреатодуоденальной зоны.
7	Эндоскопическая папиллосфинктеротомия.
8	Литотрипсия, литоэкстракция.
9	Лапароскопическая аппендэктомия и холецистэктомия.
10	Лапароскопическая хирургия язвенной болезни желудка и ДПК.
11	Лапароскопическая хирургия при рефлюксэзофагите и грыжах пищеводного отверстия диафрагмы.
12	Лапароскопическая герниопластика.
13	Осложнения лапароскопической хирургии и путей их предупреждение.
Итого: 12 часов	

11	Посттромбофлебиттік синдром	Бұзылыстардың этиологиясы, патогенезі және патоморфологиясы, гемодинамикасы, жіктемесі, клиникалық, рентгенологиялық және функциялық диагностикасы, емі: консервативтік және хирургиялық.
12	Жоғарғы қуыс венасы жүйесінің жіті тромбозы	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, клиникалық, рентгенологиялық диагностикасы, емі: консервативтік, оңалту, ЕТШ, операциялық ем көрсетімдері. Операцияның түрлері және техникасы. Диспансерлеу.
13	Артериовеналық аневризмалар	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емі.
14	Лимфадема, лимфангоит, лимфаденит	Этиологиясы. Патогенезі. Клиникалық және аспаптық диагностикасы. Емі. Профилактикасы.
Жиыны: 384 сағат		
Амбулатория-емханалық хирургия - 2		
1	Жұтқыншақтағы, сыртқы есту жолындағы және мұрын қуысындағы бөгде денелер	Бөгде денелер хирургиясы, диагностикасы, бөгде денелер тудыратын асқынулар, дәрігер тәсілі мен емі.
2	Жұмсақ тіңдердің жабық зақымданулары	Соғып алу, созылу, жыртылу, шайқалу, ұзақ басылып қалу синдромы: сипаттамасы, симптомдары, асқынулары, емі, профилактикасы, жұмсақ тіңдердің жабық зақымданулары кезіндегі алғашқы жәрдем және хирург-дәрігердің одан кейінгі тәсілі.
3	Термиялық зақымданулар: ұсу және күю	Жіктемесі, симптомдары, фазалары, кезеңдері, шұғыл жәрдем көрсету, емі, салдары, болжамы, термиялық зақымданулар кезіндегі хирург-дәрігердің тәсілі. Химиялық және сәулелік күйктердің ерекшеліктері.
4	Буындардың шығуы мен сүйектердің сынуы	Жіктемесі, ұршықтың туа бітен шығуы, буындардың жарақаттан шығып кетуі, сүйек тіңдерінің регенерациясы, диагностикасы мен емі.
5	Жарақаттық шок	Физиологиялық механизмі, клиникалық көрінісі, алғашқы жәрдем, емдеу принциптері.
Жиыны: 384 сағат		

Іріңді хирургия		
1	Хирургиялық инфекциялардың жалпы мәселелері	Жалпы түсінік, анықтамасы, жіктемесі, аурушандық, өлім-жітімдік. Іріңді инфекциялар қоздырғыштары, организмнің жауабы, госпитальдық инфекция, асептиканың қазіргі инфекциялары, алдын алу әдістері, емдеу принциптері. Санитариялық ережелер мен нормалар.
2	Тілмелік қабынулар	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, емі.
3	Флегмона	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, емі, ауырсындырмау әдістерін таңдау, орынды хирургиялық ену әдістерін таңдау, дренаждау әдістері, асқынулары.
4	Фурункул, карбункул, гидраденит, абсцесс	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, емі, асқынулары, алдын алу.
5	Паранефрит	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, емі, асқынулары, алдын алу.
6	Күбірткелер	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, емі, асқынулары, алдын алу, еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау.
7	Қол ұшы мен аяқ ұшының флегмонасы	Қол ұшы мен аяқ ұшының анатомия-функциялық ерекшеліктері. Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, профилактикасы, емі, асқынулары, еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау.
8	Остеомиелиттер	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен саралау диагностикасы, емі, асқынулары, профилактикасы. Болжамы, оңалту, жеке нәтижелері, еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау.
9	Маститтер	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен саралау диагностикасы, консервативтік және хирургиялық емі. Болжамы, оңалту, жеке нәтижелері, еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау.
10	Іріңді паротит	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, емі, асқынулары, еңбекке уақытша жарамсыздықты сараптау.
11	Сепсис	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы мен саралау диагностикасы. «Хи-

7	Методы хирургического лечения открытых повреждений грудной клетки.
8	Методы хирургического лечения закрытых повреждений грудной клетки.
9	Особенности операций в торакальной хирургии. Предоперационная подготовка и послеоперационный период.
10	Техника ушивания раны сердца, легких, крупных сосудов.
11	Эндовидеохирургические технологии в торакальной хирургии.
Итого: 12 часов	
Хирургия в стационаре - 1	
1	Клиника, диагностика, дифференциальная диагностика, методы хирургического и консервативного лечения типичных и редких, трудных в диагностическом плане хирургических заболеваний.
2	Современные принципы предоперационной подготовки экстренных и плановых хирургических больных.
3	Выбор методов лабораторной и инструментальной диагностики. Интерпретация полученных результатов.
4	Нанотехнологии в медицине и в хирургии.
5	Вопросы военно-полевой хирургии, особенности введения больных в военных условиях и при других чрезвычайных ситуациях.
6	Гнойно-воспалительные заболевания шеи.
7	Повреждения и заболевания грудной клетки.
Итого: 12 часов	
Хирургия в стационаре - 2	
1	Повреждения и заболевания диафрагмы.
2	Повреждения и заболевания плевры и легких.
3	Тактика врача-хирурга при ранениях и заболеваниях сердечно-сосудистой системы.
4	Повреждения и заболевания брюшной стенки, брюшины и клетчатки забрюшинного пространства.
Итого: 12 часов	
Хирургия в стационаре - 3	
1	Заболевания и травмы пищевода. Классификация. Диагностика.
2	Повреждения и заболевания желудка и двенадцатиперстной кишки. Классификация. Диагностика и дифференциальная диагностика. Оперативное лечение. Виды операций.
3	Кишечная непроходимость. Общая симптоматология, классификация, диагностика и лечение острой кишечной непроходимости.

3	Особенности работы врача-хирурга в амбулаторно-поликлинических условиях
4	Основы доказательной медицины в хирургии.
5	Заболевания сосудов, нервов и травмы верхней и нижней конечностей. Классификация. Диагностика.
Итого: 12 часов	
Хирургия амбулаторно-поликлиническая - 2	
1	Облитерирующий атеросклероз артерий нижних конечностей. Диагностика.
2	Диагностика и удаление инородных тел глотки, наружного слухового прохода, полости носа.
3	Тактика врача-хирурга при ушибах, ранах, отморожениях и ожогах.
Итого: 12 часов	
Гнойная хирургия	
1	Принципы организации помощи больным с гнойно-хирургической инфекцией.
2	Гнойная инфекция в хирургии. Санитарные правила и нормы.
3	Гнойные воспаления кожи, подкожной клетчатки, забрюшинного пространства, флегмоны таза.
4	Гнойные заболевания кисти и стопы.
5	Остеомиелиты.
6	Гнойно-воспалительные заболевания молочной железы.
7	Острый абсцесс и гангрена легких.
8	Гнойно-воспалительные заболевания средостения.
Итого: 12 часов	
Торакальная хирургия	
1	Травмы органов грудной клетки. Основные виды, механизм, патогенетические аспекты.
2	Диагностический и тактический алгоритм при травмах органов грудной клетки.
3	Ушиб грудной клетки, переломы ребер, грудины, ключицы, лопатки.
4	Пневмоторакс. Классификация, патогенез, клиника, диагностика, первая помощь.
5	Диагностика закрытых травм груди с повреждением внутренних органов — разрыва легкого, контузии легкого, разрыва бронха.
6	Оказание экстренной помощи больным с пневмотораксами, гемотораксами, пиопневмотораксами.

		рургиялық сепсис» туралы түсінік. Хирургиялық сепсисің ерекшеліктері. Ангиогендік сепсисің ерекшеліктері. Клиникалық көріністері. Емі: іріңді ошақтарды тазалап емдеу, антибактериальдық терапия, инфузиялық терапия, иммунобиологиялық терапия, метаболизмдік бұзылыстарды түзету. Детоксикацияның экстракорпоральдық әдістері.
12	Сіреспе	Жіктемесі, эпидемиологиясы, қоздырғыштары, берілу жолдары, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикасы, емі, профилактикасы, асқынулары.
13	Өкпе абсцесі мен гангрена	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, өкпенің жіті және созылмалы абсцестері мен гангреналарының, бронхоэктаздың диагностикасы, рентгенологиялық диагностика мәліметтері, бронхоскопиялық көрінісі, қақырықты цитологиялық және бактериологиялық зерттеу мәліметтері, саралау диагностикасы. Консервативтік және операциялық ем көрсетімдері. Емдеу нәтижелері, оңалту, еңбекке тарту.
Жиыны: 384 сағат		
Торакальды хирургия		
1	Көкірек ағзаларының жарақаттары	Негізгі түрлері, механизмі, патогенетикалық аспектілері. Диагностикалық және тәсілдік алгоритмдер. Көкіректі соғып алу.
2	Көкірек сүйектерінің біртұтастығының бұзылуы	Қабыртқаның, төстің, бұғананың, жауырынның сынықтары. Алғашқы жәрдем. Клиникалық көріністері. Хирургиялық жолдармен емдеу әдістері.
3	Пневмоторакс	Жіктемесі, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, алғашқы жәрдем. Шұғыл хирургиялық жәрдем көрсету.
4	Торакальды хирургиядағы операция	Операцияның негізгі түрлері. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Операция алдындағы даярлық және операциядан кейін науқасты жүргізу ерекшеліктері. Торакальды хирургиядағы эндовидеохирургиялық технологиялар.
5	Көкірек ағзаларының зақымданулары	Жүрек, ірі қантамырлар, кеңірдек, бронх, өкпе, өңеш, көкет жарақаттарын тігу операциясының

	кезінде жасалынатын операциялардың түрлері	техникасы.
6	Пневмо- және гемоторакс	Этиологиялық жіктемесі, пайда болу механизмі, түрлері, симптомдары, диагностикасы, асқынулары, алғашқы және білікті жәрдем көрсету, ерте пункциялаудың маңызы және гемотораксты емдеуде антибиотиктерді енгізу.
7	Көкірек жарақаты кезінде өкпенің зақымдануы	Өкпенің зақымдануы, соғылуы. Өкпеге қан құйылу, гемопневмоторакспен бірге өкпенің жыртылуы, жүйелік ауа эмболиясы, бронх қуысына қан кету. Артерия-веналық жыланкөз, аспирация, гемоторакс, пневмоторакс, олардың диагностикасы, этиопатогенезі мен емі. Жарақаттық пневмония, клиникалық көрінісі, алдын алу және емдеу. Өкпенің жарақаттануы кезінде оған хирургиялық жолдармен ену. Өкпеге жасалынатын операциялық әрекеттердің түрлері.
8	Көкіректің ашық және жабық зақымданулары	Жіктемесі, клиникасы, диагностика, кеуде қуысы ағзаларының жарақаттары кезінде (кернеулі пневмоторакс, гемоторакс, жүрек тампонадасы, плевропульмональды шок), көрсетілетін шұғыл жәрдем, асқынулары. Хирургиялық ем көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Қабыртқалардың көптеп сынуы және оларды емдеу әдістері.
Жиыны: 384 сағат		
Стационардағы хирургия - 1		
1	Хирургиялық стационар жұмысын ұйымдастыру	Қабылдау, операция алдындағы, операциялық бөлмені, таңу және хирург кабинеттерін жабдықтау, олардың құрал-жабдықтары. Хирургиялық стационар жұмысын ұйымдастыру.
2	Іріңді лимфааденит	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы мен саралау диагностикасы, емі, профилактикасы.
3	Мойын флегмоналары	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, саралау диагностикасы, асқынулары. Консервативтік және операциялық ем көрсетімдері. Емдеу нәтижелері, оңалту, еңбекке тарту.

	- наложение швов на кожу век и конъюнктиву при ПХО; - инъекции под конъюнктиву, парабульбарно, ретробульбарно.
10	Работа с диагностическим офтальмологическим оборудованием.
11	Санитарно-просветительная работа: санбюллетень по профилактике бактериальных и вирусных конъюнктивитов.
Всего: 36 часов	
Онкология с маммологией	
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Ассистирование на операции по удалению новообразования молочной железы.
4	Ассистирование на операции по удалению новообразования легких.
5	Ассистирование на операции по удалению новообразования пищевода.
6	Ассистирование на операции по удалению новообразования поджелудочной железы через абдоминальным доступам.
7	Подготовка тезисов, статей, докладов на конференции, медицинские издания (журналы, сборники тезисов).
8	Работа в библиотеке, интернете.
Всего: 18 часов	
Лучевая диагностика	
1	Ведение медицинской документации.
2	Работа в кабинетах визуальной диагностики.
3	Подготовка больных к диагностическим манипуляциям.
4	Интерпретация результатов визуальных исследований.
Всего: 18 часов	

3.2 Для резидентов с предшествующим уровнем образования или стажем работы по специальностям хирургического профиля

3.2.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема	Содержание
Хирургия амбулаторно-поликлиническая - 1		
1	Организация работы хирургического стационара.	
2	Общие принципы организации оказания хирургической помощи населению Республики Казахстан на догоспитальном этапе.	

Травматология и ортопедия	
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Проведение медицинских манипуляций (ампутации и экзартикуляция конечностей, пункция и резекция суставов, артротомия, скелетное вытяжение и др).
4	Проведение рентгенограмму суставов и костей, интерпретации результатов.
5	Подготовка тезисов, статей, докладов на конференции, медицинские издания (журналы, сборники тезисов).
6	Работа в библиотеке, интернете
Всего: 36 часов	
Офтальмология и отоларингология	
1	Чтение рентгенологических, КТ и МРТ сканов ЛОР органов. Рентген-особенности патологии ЛОР-органов. Рентгенологические укладки по Шюллеру, Стенверсу и Майеру.
2	Курация больных с переломами костей носа, носовыми кровотечениями, ушибами глотки, гортани, разрывами барабанной перепонки, гематомой ушной раковины, посттравматическим средним отитом, с переломами основания черепа, пирамиды височной кости.
3	Проведение ПХО ран ЛОР-органов, пункции и промывания гайморовых пазух; репозиции костей носа (при переломах); передней и задней тампонаде полости носа, трахеотомия; удаление инородных тел ЛОР-органов.
4	Осмотр больных с опухолями основания черепа. Проведение отоневрологического исследования. Участие на операциях.
5	Осмотр больных с вестибулярными нарушениями. Проведение отоневрологических исследований.
6	Овладение техникой «FESS».
7	Осмотр больных с жалобами на снижение слуха и больных с невриномой слухового нерва. Работа на клиническом аудиометре. Расшифровки аудиограмм. Проведение камертональных проб: Люшера, Вебера.
8	Осмотр больных с поражением IV, V, VI, VII, VIII пар черепно-мозговых нервов при опухолях яремного гломуса, каверномах, АВМ и аневризме хиазмально-селлярной области. Проведение отоневрологического исследования. Участие на операциях.
9	Отработка практических навыков:
	- осмотр конъюнктивальной полости, удаление инородных тел из полости конъюнктивы и роговицы;

4	Кеуде мен құрсақ қуыстарының қатар келген зақымдануы	Клиникасы, диагностика әдістері, қатар келген жарақаттар кезінде қолданылатын хирургиялық тәсілдер ерекшеліктері. Жарақат кезіндегі қан реинфузиясы. Жарақат кезінде қолданылатын емнің жақын арадағы және кейіннен болатын нәтижелері, оңалту, ДЕСК, еңбекке тарту.
5	Сүтбездің қатерсіз ісіктері	Жіктемесі, клиникасы, диагностикасы: эхография және термография, маммография, биопсия, УДЗ, кешенді тексеру, оның маңызы. Емдеудің консервативтік және операциялық әдістері, оңалту, ДЕСК, еңбекке тарту.
6	Сүтбездің қатерлі ісіктері	Жіктемесі, этиологиясы, қауіп-қатер факторлары, клиникасы, диагностикасы: клиникалық, рентгенологиялық, эхография, термография, пункциялық биопсия. Саралау диагностикасы. Сүтбез обырының қазіргі кешенді емі. Хирургиялық емнің жақын арадағы және кейіннен болатын нәтижелері, оңалту, ДЕСК, еңбекке тарту.
7	Көкеттің өңештік тесігінің жарығы	Жарықтардың жіктемесі, диагностика әдістері, олардың ерекшеліктері, клиникасы, саралау диагностикасы. Емі: консервативтік, ЕДШ, хирургиялық.
8	Кастен синдромы мен Сента триадасы	Клиникасы, диагностикасы, емі.
9	Көкеттің босаңсуы	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емі, болжамы.
10	Көкеттің зақымдануы	Себептері, клиникасы, диагностикасы, емі, болжамы.
Жиыны: 384 сағат		
Стационардағы хирургия - 2		
1	Бронх жыланкөзі	Этиологиясы, түрлері, жіктемесі, зерттеу әдістері, консервативтік емі, операциялық ем көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, операцияның түрлері, операциядан кейінгі асқынулар, олардың профилактикасы мен емі, емдеу нәтижелері, оңалту, еңбекке тарту.
2	Плеврит	Плеврит туралы түсінік, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикасы мен саралау диагностикасы. Консервативтік және операциялық

		ем көрсетімдері. Асқынулары, олардың профилактикасы мен емі, емдеу нәтижелері, оңалту, еңбекке тарту.
3	Плевра эмпиемасы және пиопневмоторакс	Жіктөмесі, этиологиясы, патогенезі, сатылары, клиникалық көрінісі, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі, плевра қуысын дренаждау көрсетімдері.
4	Өкпенің қатерсіз ісіктері	Жіктөмесі, этиопатогенезі, клиникалық көріністері, диагностика әдістері, саралау диагностикасы, қатерсіз ісіктер кезіндегі дәрігер тәсілі. Операция көрсетімдері мен түрлері. Операция уақытындағы асқынулар, олардың профилактикасы, емі: жақын арадағы және кейінгі нәтижелері, оңалту, ЕДШ, еңбекке тарту.
5	Өкпенің қатерлі ісіктері	Жіктөмесі, клиникалық, рентгенологиялық, патология-анатомиялық диагностикасы. Өкпе обыры кезіндегі тексерудің қазіргі әдістері. Паллиативтік және радикалдық операциялар, кеш диагностикалау себептері, алдын алу әдістері, хирургиялық емнің жақын арадағы нәтижелері, кейіннен болатын нәтижелері, оңалту, еңбекке тарту.
6	Бронхоэктаз ауруы	Қазіргі түсініктері, этиологиясы, патогенезі, жіктөмесі, клиникасы, диагностикасы, саралау диагностикасы, консервативтік емі, ЕДШ, хирургиялық ем көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, оңалту, ЕДШ, еңбекке тарту.
7	Созылмалы бейспецификалық пневмония	Жіктөмесі, клиникасы, диагностикасы, емі, ЕДШ, пневмония ағымының ерекшеліктері.
8	Өкпе кисталары мен поликистозы	Өкпе кисталарының жіктөмесі, этиологиясы, патоморфогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы және саралау диагностикасы, емі, поликистоз кезінде жасалынатын өкпе резекциясының ерекшеліктері, кисталардың асқынуы.
9	Өкпеден қан кету	Себептері, жіктөмесі, клиникалық көріністері, диагностика әдістері, дәрігер тәсілі, емдеудің консервативтік және операциялық әдістері, асқынулары, олардың профилактикасы, хирургиялық емнің нәтижелері, оңалту, еңбекке тарту.

4	Мониторинг гемодинамики (инвазивный и неинвазивный). Пункция и катетеризация лучевой артерии. Пункция и катетеризация центральных и периферических вен.
5	Интерпретация лабораторных показателей газов крови, лактата, электролитов, осмолярности крови и мочи.
6	Инфузионная терапия в периоперационном периоде. Нутритивная поддержка.
7	Мониторинг внутричерепного давления, интерпретация. Выбор тактики лечения.
Всего: 144 часа	
Детская хирургия	
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Проведение беззондового промывания желудка у детей различного возраста.
4	Проведение трахеотомии у детей различного возраста.
5	Купирование болевого синдрома, обструктивного синдрома у детей различного возраста.
6	Проведение пикфлоуметрии и интерпретации результатов у детей различного возраста.
7	Проведение медицинских манипуляций (все виды инъекций, катетеризация мочевого пузыря, очистительные и сифонные клизмы и другие) у детей различного возраста.
8	Подготовка тезисов, статей, докладов на конференции, медицинские издания (журналы, сборники тезисов).
9	Работа в библиотеке, Интернете.
Всего: 36 часов	
Клиническая анатомия и оперативная хирургия	
1	Разъединение и соединение мягких тканей у животных.
2	Наложение лигатуры на магистральных кровеносных сосудах и сосудистых швов.
3	Проведение медицинских манипуляций (резекции желудка, тонкой кишки, печени, щитовидной железы, трахеостомия и др) на животных.
4	Подготовка тезисов, статей, докладов на конференции, медицинские издания (журналы, сборники тезисов).
5	Работа в библиотеке, интернете.
Всего: 36 часов	

6	Участие в функциональных исследованиях. Чтение и интерпретация данных зондирования желудка, рентгеноскопии, фиброгастроскопии, УЗИ паренхиматозных органов и др.
7	Дежурства в поликлинике.
8	Дежурства в приемном покое.
9	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
10	Подготовка рефератов на выбранные темы.
11	Работа в библиотеке, Интернете.
Всего: 198 часов	
Хирургические болезни - 2	
1	Курация пациентов.
2	Ведение медицинской документации.
3	Интерпретация данных эндоскопических, рентгенологических и ультразвуковых методов исследования, МРТ, КТ.
4	Проведение адекватную предоперационную подготовку и послеоперационное ведение больных.
5	Участие в оперативных вмешательствах: аппендэктомия, грыжесечение, грыжепластика, геморроидэктомия, при острых и хронических парапроктитах, ПХО ран.
6	Проведение лапароскопическая холецистэктомия, лапароскопическая аппендэктомия, лапароскопическое ушивание перфоративной язвы, лапароскопическое дренирование брюшной полости.
7	Самостоятельно проведение новокаиновых блокад (паравerteбральные, вагосимпатическая, паранефральная, межреберная и т.д.).
8	Организация и применение лечебное питание хирургическим больным.
9	Подготовка тезисов, статей, докладов на конференции, медицинские издания (журналы, сборники тезисов).
10	Работа в библиотеке, Интернете.
Всего: 198 часов	
Анестезиология и реанимация	
1	Курация больных.
2	Ведение медицинской документации.
3	Сердечно-легочная и церебральная реанимация.

10	Медиастинит	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностика әдістері, соның ішіндегі рентгенологиялық зерттеудің мәні, саралау диагностикасы. Консервативтік және операциялық ем көрсетімдері. Емдеу нәтижелері, оналту, еңбекке тарту.
11	Жүректің жарақаттануы	Жарақаттанудың жиілігі, жіктемесі, клиникалық көріністері, диагностика әдістері, саралау диагностикасы, операциялық әрекетті жүргізу көрсетімдері және хирургиялық жолмен емдеу принциптері.
12	Құрсақ қабырғасының зақымдануы	Жалпы мәліметтері, жіктемесі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі, лапароскопия мен лапаротомия көрсетімдері, ішке енген жарақат кезінде құрсақ қуысындағы қуыс және ұлпалы ағзаларды операциялық тексеру ерекшеліктері, асқынулары.
13	Ұлпалы ағзалардың жарақаттары	Клиникасы, диагностика әдістері, ішке енген жарақат кезінде іш қуысындағы ұлпалы ағзаларды операциялық тексеру ерекшеліктері, ұлпалы ағзалардың қайта жыртылу ерекшеліктері, емі, жарақат алған ұлпалы ағзаны емдеу нәтижелері. Жарақаттанған ұлпалы ағзалардан кеткен қанды тоқтату әдістері. Реинфузия көрсетімдері.
14	Қуыс ағзалардың жарақаттары	Клиникасы, диагностика әдістері, қуыс ағзалардың қайта жыртылу ерекшеліктері, ішперде артында орналасқан ағзалардың жарақаты кезінде құрсақ қуысын операциялық тексеру және хирургиялық тәсілдердің ерекшеліктері, емі, емдеу нәтижелері.
15	Ішперде артындағы гематомалар	Себептері, диагностикасы, түрлері, тәсіл ерекшеліктері, емі, асқынулары.
16	Іш жарықтары	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, жарықтың құрамды бөліктері, іш жарықтарының сирек кездесетін түрлері, симптоматологиясы, диагностикасы, профилактикасы, хирургиялық емі, асқынулары.
17	Шаптың тік жарығы	Анатомиялық ерекшеліктері, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі, емдеудің хирургиялық әдістерін салыстырмалы түрде бағалау, жарық қақпасын жамау әдістері, аллопластика көрсетімдері, операциядан кейін туындайтын асқынулар.

18	Шаптың қиғаш жарығы	Анатомиялық ерекшеліктері, клиникалық көріністері, диагностикасы, хирургиялық емі, емдеудің хирургиялық әдістерін салыстырмалы түрде бағалау, жарық қақпасын жамау әдістері, аллопластика көрсетімдері, операциядан кейін туындайтын асқынулар, операциядан кейінгі асқынуларды алдын алу және емдеу.
19	Жарақаттан кейін туындайтын жарықтар	Этиологиясы, симптоматологиясы, диагностикасы, саралау диагностикасы, профилактикасы, емі, асқынулары, еңбекке жарамсыздықты сараптау.
20	Сан жарықтары	Топография-анатомиялық ерекшеліктері, этиологиясы, әртүрлілігі, симптоматологиясы, диагностикасы, саралау диагностикасы, профилактикасы, емі, жарық қақпасын жамау әдістері, аллопластика көрсетімдері, асқынулары және оларды емдеу, оңалту.
21	Кіндік жарығы	Этиологиясы, әртүрлілігі, симптоматологиясы, диагностикасы, саралау диагностикасы, профилактикасы, емі, жарық қақпасын жамау әдістері, аллопластика көрсетімдері, асқынулары және оларды емдеу, оңалту.
22	Іштің ортаңғы сызығының жарығы	Этиологиясы, әртүрлілігі, симптоматологиясы, диагностикасы, саралау диагностикасы, профилактикасы, емі, жарық қақпасын жамау әдістері, аллопластика көрсетімдері, асқынулары және оларды емдеу, оңалту.
23	Қысылып қалған жарық	Жіктемесі, клиникасы, диагностикасы. Қысылып қалған жарық кезіндегі тәсілдер мен хирургиялық техника ерекшеліктері.
24	Операциядан кейін туындайтын құрсақ жарығы	Этиологиясы, әртүрлілігі, симптоматологиясы, диагностикасы, саралау диагностикасы, профилактикасы, емі, жарық қақпасын жамау әдістері, аллопластика көрсетімдері, асқынулары және оларды емдеу, оңалту.
Жиыны: 384 сағат		
Стационардағы хирургия - 3		
1	Эзофагит және рефлюкс-эзофагит	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі: консервативтік және операциялық, болжамы, профилактикасы.

		холей по стадиям (I-IVстадии) и по системе TNM. Заболеваемость, факультативные и облигатные предраки. Гистологическая и патоморфологическая классификация, по стадиям и системе TNM. Паллиативная и симптоматическая помощь больным с запущенными формами злокачественных опухолей.
2	Клиника, диагностика и лечение основных локализаций злокачественных опухолей	Рак легкого и опухоли средостения, рак щитовидной железы, рак пищевода, рак желудка, рак ободочной и прямой кишок, рак печени и поджелудочной железы, опухоли костей и мягких тканей, рак кожи и меланома, лимфогранулематоз.
3	Предраковые заболевания и рак молочной железы	Заболеваемость, факторы риска. Классификация. Клиника. Методы диагностики, лечение.
Всего: 35 часов		
Лучевая диагностика		
1	Лучевая диагностика острых и хронических хирургических заболеваний внутренних органов.	Сердце, легкие, желудок, кишечник, печень, билиарная система и поджелудочная железа, почки и мочевыделительные пути, щитовидная железа, надпочечники.
2	Визуальная диагностика хирургических заболеваний костей и суставов.	Рентгенологические симптомы и синдромы.
Всего: 35 часов		

3.1.3 Примерный план самостоятельной работы резидента (СРР)

№	Содержание СРР
Хирургические болезни - 1	
1	Курация больных в отделении.
2	Ведение медицинской документации.
3	Оформление первичной документации госпитализируемых больных.
4	Ознакомление с приказами МЗ РК, регулируемыми хирургическую службу РК.
5	Участие в оперативных вмешательствах при заболеваниях органов полости живота.

		рургической обработки проникающих ран черепа. Ведение больных с проникающими ранами черепа в до- и послеоперационном периоде.
3	Плановая травматология	Врожденные, приобретенные заболевания. Спастические и паралитические деформации скелета. Доброкачественные и злокачественные опухоли костей и суставов. Методы профилактики и реабилитации больных с наиболее часто встречающимся ортопедическими заболеваниями и травмами, включая детей и лиц пожилого возраста.
Всего: 70 часов		
Офтальмология и оториноларингология		
1	Слуховой и вестибулярный анализаторы	Методика стандартного и эндоскопического исследования ЛОР-органов. Заболевания наружного и среднего уха. Хроническое воспаление среднего уха. Этиология. Клиническая картина. Методы лечения.
2	Травмы и инородные тела ЛОР-органов	Диагностика. Методы неотложной помощи.
3	Заболевание носа и его придаточных пазух, глотки, гортани	Этиология. Клиническая картина. Методы лечения.
4	Зрительные функции, их возрастная динамика	Физиологическая оптика, рефракция, аккомодация, и их возрастные особенности. Методы обследования органа зрения. Ранняя диагностика наиболее распространенных глазных заболеваний: патология век, слезных органов, конъюнктивиты, роговицы, сосудистой оболочки, сетчатки, зрительного нерва, хрусталика, глазодвигательного аппарата, глаукомы. Методы консервативной и хирургической терапии.
5	Повреждения глаза и его придаточного аппарата	Методы диагностики, виды врачебной помощи при травмах глаза. Исходы. Лечение осложнений.
Всего: 70 часов		
Онкология с маммологией		
1	Оказание онкологической службы РК	Учетная документация в онкологии. Клинические группы онкологических больных. Принципы диспансеризации в онкологии. Предраковые заболевания (облигатный и факультативный предрак). Клиническая классификация злокачественных опу-

2	Кардиоспазм	Этиологиясы, патогенезі. Клиникалық көріністері, диагностикасы және саралау диагностикасы. Емі: консервативтік және операциялық, операциялық ем көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, операцияның түрлері. Асқынулары, аурудың қайтадан өршуі, оңалту, еңбекке тарту.
3	Өңеш жарақаты	Түрлері, клиникалық көріністері, диагностикасы, шұғыл жәрдем, дәрігер тәсілі, асқынулары.
4	Өңештің күйі	Жіктемесі, қышқылмен және сілтімен күй ерекшеліктері, алғашқы жәрдем көрсету принциптері. Жасанды өңеш құру көрсетімдері, жасанды өңеш түрлері, өңешті кеңейту көрсетімдері, оның түрлері.
5	Өңеш дивертикулы	Орналасуына және даму механизміне байланысты жітемесі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы мен саралау диагностикасы, емдеудің консервативтік және операциялық әдістері, операциялық ем көрсетімдері, операциядан кейінгі асқынулар, болжамы.
6	Өңеш веналарының варикозды кеңеюі	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, алдын ала анықтау, диагностикасы, саралау диагностикасы, диагнозын анықтау, дәрігер тәсілі, емдеу, операциялық ем көрсетімдері, операциялық әрекеттің түрлері. Емдеудің қазіргі әдістері – эндоваскулярлы эмболизация, склеротерапия. Шұғыл жәрдем.
7	Өңеш ісіктері	Жіктемесі, этиологиясы, патогенезі, патологиялық анатомиясы, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі.
8	Асқазанның және ұлтабардың ойықжара аурулары	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы, жасөспірім ойықжарасы, егде және қарт адамдардағы ойықжара ауруы. Диагностика әдістері, асқынулары, ойықжара ауруын емдеудің консервативтік және эндоскопиялық әдістері, емдеудің хирургиялық әдістері, ойықжара ауруын емдеудің хирургиялық әдістерінің көрсетімдері және емдеу әдістерін негіздеу. Емдеудің операциялық әдісін таңдау. Науқастарды операциядан кейін жүргізу ерекшеліктері. Асқынулары. Диспансерлеу, емдеммен және санаторий мен курортта емдеудің

		мәселелері, ЕДШ, дәрігерлік-еңбек сараптамасы, науқастарды оңалту. Гастрорезекциядан кейінгі синдромдар. Оларды алдын алу және емдеу.
9	Асқазан полиптері	Эпидемиологиясы, этиологиясы, патогенезі, клиникасы. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, емі, емдеу нәтижелері, диспансерлік бақылауды ұйымдастыру.
10	Асқазан обыры	Эпидемиологиясы, этиопатогенезі, жіктелімі, клиникалық көрінісі, диагностика әдістері, саралау диагностикасы, радикальды және паллиативті операциялар, химиотерапия, емдеудің құрама әдістері, науқастарды жүргізу, операциядан кейін туындайтын асқынулар, емдеу нәтижелері. Оңалту мәселелері, дәрігерлік-еңбек сараптамасы.
11	Асқазанның эпителиалды емес ісіктері	Эпидемиологиясы, морфологиясы, клиникасы. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, асқынулары, олардың профилактикасы мен емі, емдеу нәтижелері. Оңалту мәселелері, дәрігерлік-еңбек сараптамасы.
12	Крона ауруы	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, аурудың ағымы, орналасуы, формасы, асқынулары, диагностикасы мен саралау диагностикасы, емдеу алгоритмі, дәрі-дәрмекпен, емдәммен емдеу, хирургиялық ем көрсетімдері, болжамы.
13	Ұлтабар дивертикулы	Орналасуына және даму механизміне байланысты жіктелімі, этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы мен саралау диагностикасы, емдеудің консервативтік және операциялық әдістері, операциялық ем көрсетімдері, операциядан кейінгі асқынулар, болжамы.
14	Ұлтабар ісіктері	Жіктелімі, этиопатогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикасы мен саралау диагностикасы, емдеу, емдеудің нәтижелері, болжамы.
15	Ішектің түйнелуі	Этиологиясы, патогенезі. Жіктелімі, Жалпы симптоматологиясы, диагностикасы, ішектің жігі түйнелуін емдеу. Хирургиялық ем көрсетімдері. Операциялық жолмен емдеу әдістерін таңдау. Ішек интубациясы көрсетімдері. Операциядан кейін науқасты жүргізу.

5	Врожденный вывих бедра	Ранняя диагностика и функциональные методы лечения. Профилактика. Диспансеризация.
Всего: 70 часов		
Клиническая анатомия и оперативная хирургия		
1	Клиническая анатомия отдельных частей тела	Верхняя и нижняя конечность, голова, шея, грудная стенка, плевра, легкие, сердце, пищевод, брюшная полость.
2	Основные принципы оперативного вмешательства	Хирургическая операция, виды (радикальная, паллиативная, диагностическая). Хирургический инструментарий, особенности в детской хирургии. Правила и способы разъединения и соединения тканей. Применение ультразвука и лазера, склеивающих веществ. Микрохирургия. Шовный материал. Механический шов. Виды швов. Способы местного обезболивания. Методы остановки кровотечений. Принципы первичной обработки ран.
Всего: 70 часов		
Травматология и ортопедия		
1	Переломы конечностей	Переломы плеча, предплечья, ключицы, костей таза, бедра, костей голени. Достоверные и вероятные признаки переломов. Признаки повреждения магистральных сосудов и нервов. Транспортная иммобилизация. Рентгенодиагностика переломов и клинико-рентгенологические признаки сращения переломов. Скелетное вытяжение. Методы остеосинтеза. Повреждения плечевого пояса, нижних конечностей, грудной клетки, позвоночника, таза. Хирургическое лечение переломов.
2	Открытые и закрытые черепно-мозговые травмы	Дифференциальная диагностика закрытых повреждений головного мозга (сотрясение, ушиб, сдавление). Методы консервативной терапии, хирургическая тактика. Показание к хирургическому лечению, техника трепанации черепа. Ведение больных с черепно-мозговой травмой в до- и послеоперационном периоде. Диагностика и первая помощь при переломах свода и основания черепа. Методы консервативной терапии. Диагностика проникающих ранений черепа. Техника первичной хи-

	хирургической помощи населению	блока. Протоколы диагностики и лечения хирургических заболеваний в РК.
Всего: 385 часов		
Анестезиология и реанимация		
1	Организация анестезиологической и реанимационной помощи населению	Организация и работа отделения анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии. Доказательная медицина в анестезиологии и реанимации. Медикаменты отделения анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии.
2	Наркоз	Классификация наркозов, наркозных средств. Подготовка к наркозу. Премедикация, её цели и средства. Аппаратура для проведения наркоза. Виды анестетиков. Проводниковая анестезия.
3	Интубация трахеи	Виды интубации. Ларингоскопия. Интубационные трубки. Техника проведения интубации трахеи.
4	Инфузионная терапия, парентеральное питание	Классификация инфузионных растворов. Показания и противопоказания к применению. Особенности применения у различных групп больных при различных патологических состояниях.
5	Интенсивная терапия некоторых неотложных синдромов	Шок. Кровотечение. Острая дыхательная недостаточность. Острая сердечно-сосудистая недостаточность.
Всего: 280 часов		
Детская хирургия		
1	Общие принципы организации хирургической помощи детям	Организация детского хирургического стационара, хирургического отделения, перевязочной, операционного блока. Протоколы диагностики и лечения детских хирургических заболеваний в РК. Доказательная медицина в детской хирургии.
2	Детская неотложная хирургия	Острый аппендицит. Болезнь Гиршпрунга. Кишечная непроходимость. Особенности клиники, диагностики острых хирургических заболеваний органов брюшной полости у детей.
3	Гнойно-воспалительные заболевания мягких тканей	Фурункул, карбункул, абсцесс, флегмона, панариций. Этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение.
4	Остеомиелит у детей	Этиология, классификация, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение.

16	Перитонит	Жіктөмесі, этиологиясы, патогенезі, абдоминалды сепсис туралы түсінік, клиникалық көріністері, диагностиканың қазіргі принциптері. Хирургиялық емі. Операцияны аяқтау әдістері. Бағдарламаланған лапаротомия. Операциядан кейін жүргізілетін қазіргі емдеу әдістері. Детоксикацияның экстракорпоральды әдістері. Операциядан кейінгі оңалту. Асқынуларды алдын алу.
Жиыны: 384 сағат		
Стационардағы хирургия - 4		
1	Жіті аппендицит	Этиологиясы, патогенезі, жіктөмесі, клиникалық көріністері. Жүкті әйелдердегі, егде және қарт адамдардағы әртүрлі формалы аппендицит ауруы ағымының ерекшеліктері. Диагностикасы, саралау диагностикасы. Асқынулары, операциялық емдеу техникасы. Операциядан кейінгі асқынулар. Емдеу нәтижелері, оңалту.
2	Созылмалы аппендицит	Этиологиясы, клиникалық көріністері, диагностикасы мен саралау диагностикасы, емдеу тәсілі, асқынулары.
3	Ішек дивертикулы мен полиптері	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері. Асқынулары. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері, операциялық әрекеттің түрлері, емдеу нәтижелері, диспансерлік бақылауды ұйымдастыру.
4	Ішек ісіктері	Эпидемиологиясы, этиологиясы, обиралды аурулар, патогенезі, клиникалық көрінісі. Асқынулары. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері, операциялық әрекеттің түрлері, емдеу нәтижелері, диспансерлік бақылауды ұйымдастыру.
5	Асқазан-ішек жолдарының жыланкөздері	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы. Асқынулары. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері, операциялық әрекеттің түрлері, емдеу нәтижелері, диспансерлік бақылауды ұйымдастыру.
6	Асқазан-ішек жолдарындағы бөгде денелер	Бөгде денелер хирургиясы, клиникасы. Асқынулары. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері.

7	Мезентериалды қанайналымның жіті бұзылуы	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы. Асқынулары. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері, операциялық әрекеттің түрлері, емдеу нәтижелері, болжамы.
8	Құрсақ қуысының абсцестері	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы. Асқынулары. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері, операциялық әрекеттің түрлері, емдеу нәтижелері, диспансерлік бақылауды ұйымдастыру.
3	Геморрой	Этиологиясы, патогенезі, геморрой дамуын тудыратын факторлар, симптомдары, асқынулары, алдын алу, емі.
4	Парапроктит	Жіктемесі, себептері, парапроктит дамуының қауіп-қатер факторлары, симптомдары, диагностикасы, саралау диагностикасы, асқынулары, емі және болжамы.
5	Тікішек ісіктері	Жіктемесі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, профилактикасы, емі, болжамы, ісік аурулары бар науқастарға күтім жасау.
6	Жіті панкреатит	Этиологиясы, патогенезі, патоморфологиясы, жіктемесі, клиникалық көріністері. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, емдеудің консервативтік әдістері, хирургиялық ем көрсетімдері, асқынулары, асқынуларды емдеу.
7	Операциядан кейін туындайтын панкреатит	Себептері, даму жиілігі, дамудың патофизиологиялық механизмы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі, консервативтік және операциялық, емдеудің операциялық әдісін жүргізу көрсетімдері, профилактикасы.
8	Созылмалы панкреатит	Этиологиясы, патогенезі, жіктемесі, клиникалық көріністері. Созылмалы панкреатитті емдеу: консервативтік және операциялық. Асқынулары, емдеу нәтижелері, науқастарды оналту.
9	Ұйқыбез ісіктері	Эпидемиологиясы, патоморфологиясы, жіктемесі. Ұйқыбез обыры: клиникалық көрінісі, диагностикасы, емдеудің хирургиялық әдістері, операциядан кейін науқастарды жүргізу, емдеу нәтижелері.

6	Хирургические осложнения язвенной болезни желудка и ДПК.	Этиология, патогенез, классификация, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, показания к хирургическому лечению. Выбор метода операций.
7.	Желудочно-кишечные кровотечения	Этиология, патогенез, классификация, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, показания к хирургическому лечению. Выбор метода операций. Лечение геморрагического шока. Показания к гемотрансфузии.
8	Травма живота	Механизмы травмы, классификация, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, показания к хирургическому лечению. Показания к диагностической лапароскопии.
Всего: 385 часов		
Хирургические болезни - 2		
1	Работа хирурга в условиях СВА. Наиболее часто встречающиеся заболевания в амбулаторной практике	Абсцесс мягких тканей, фурункул, карбункул, панариций, вросший ноготь. Этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение.
2	Острые флеботромбоз, тромбофлебит	Этиология, классификация, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение.
3	Гнойно-воспалительные заболевания мягких тканей	Этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение.
4	Мочекаменная болезнь	Этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение.
5	Заболевания предстательной железы	Этиология, классификация, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение.
6	Заболевания прямой кишки	Геморрой. Острый и хронический парапроктит (свищи прямой кишки). Трещина анального прохода. Этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение.
7	Общие принципы организации	Организация хирургического стационара, хирургического отделения, перевязочной, операционного

Онкология с маммологией	
1	Оказание онкологической службы РК. Учетная документация в онкологии. Клинические группы онкологических больных. Принципы диспансеризации в онкологии. Предраковые заболевания (облигатный и факультативный предрак). Клиническая классификация злокачественных опухолей по стадиям (I-IV стадии) и по системе TNM. Заболеваемость, факультативные и облигатные предраки.
	Итого: 1 час
Лучевая диагностика	
1	Лучевые методы диагностики (рентгенография – скопия, УЗИ, КТ, МРТ, ядерная медицина) в хирургии.
	Итого: 1 час

3.1.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
Хирургические болезни - 1		
1	Острый аппендицит	Этиология, патогенез, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение. Особенности у подростков, беременных и людей пожилого возраста.
2	Острый панкреатит	Этиология, патогенез, классификация, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение, показания и виды хирургического лечения.
3	Острый холецистит	Этиология, патогенез, классификация, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение, показания и виды хирургического лечения.
4	Острая кишечная непроходимость	Этиология, патогенез, классификация, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, лечение, показания и виды хирургического лечения. Показания к назоинтестинальной интубации.
5	Перитонит	Этиология, патогенез, классификация, клиническая картина, диагностика, дифференциальная диагностика, хирургическое лечение. Экстракорпоральные методы детоксикации. Показания к программной лапароскопии. Понятие об абдоминальном сепсисе.

10	Ұйқыбез кисталары мен жыланкөздері	Нағыз кисталар: жіктелімі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, хирургиялық емі, операциядан кейін науқастарды жүргізу. Псевдокисталар: патогенезі, жіктелімі, пайда болу кезеңдері, клиникалық көріністері, асқынулары, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі (консервативтік, хирургиялық), операциядан кейін жүргізілетін емдеу тәсілдері, ұйқыбездің кистасы мен псевдокистасы бар науқастарға диспансерлік бақылау жүргізу. Жыланкөздер: пайда болу себептері, жіктелімі, клиникалық көріністері, диагностикасы, хирургиялық емі, операциядан кейін науқастарды жүргізу, емдеу нәтижелері.
11	Өт-тас ауруы	Этиологиясы, патогенезі, клиникасы. Диагностикасы, саралау диагностикасы. Хирургиялық ем көрсетімдері, емдеу нәтижелері, асқынулары, оңалту, ЕДШ, дәрігерлік-еңбек сараптамасы.
12	Жіті холецистит	Этиологиясы, патогенезі, жіктелімі, клиникасы. Диагностикасы, саралау диагностикасы. Асқынулары, жіті холецистит кезіндегі хирург тәсілі. Егде жастағы және қарт адамдардағы жіті холецистит ағымының ерекшеліктері. Емдеу нәтижелері. Асқынулары, болжамы.
13	Механикалық сарғаю	Себептері, клиникалық көрінісі, Диагностика әдістері. Хирургиялық емі. Операциялық жолмен емдеу әдістерін таңдау. Емдеудің қазіргі әдістері - эндоскопиялық керібағытты холангио-панкреатография және папиллос-финктеротомия, бауырарқалы жасалынатын холангостомия.
14	Созылмалы тасты холецистит	Этиологиясы, патогенезі, жіктелімі, клиникасы. Диагностикасы, саралау диагностикасы. Хирургиялық ем көрсетімдері, емдеу нәтижелері, литотрипсия.
15	Созылмалы тассыз холецистит	Клиникасы. Диагностикасы, саралау диагностикасы, емдеу әдістерін таңдау (консервативтік және хирургиялық). Хирургиялық ем көрсетімдері, емдеу нәтижелері, оңалту.
16	Өтқалтасы мен өт шығару жолдарының обыры	Эпидемиологиясы. Этиологиясы, патогенезі, клиникасы. Диагностикасы, саралау диагностикасы, операцияның әдістерін таңдау, паллиа-

		тивтік операциялар, емдеу нәтижелері, дәрігерлік-еңбек сараптамасы.
17	Ұлтабардың үлкен емізкішесінің обыры	Эпидемиологиясы. Клиникасы. Диагностикасы, саралау диагностикасы, радикалды операциялар, паллиативтік операциялар, емдеу нәтижелері, дәрігерлік-еңбек сараптамасы.
18	Бауырдың жарақаттан зақымдануы	Этиологиясы, патогенезі, жіктелуі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емдеу әдістері, асқинулары мен болжамы.
19	Бауыр функциясының жеткіліксіздігі	Анықтамасы, эпидемиологиясы, этиологиясы, патогенезі, жіктелуі, кезеңдері, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емдеу принциптері, болжамы, емдеу нәтижелері.
20	Бауырдың паразитарлы емес кисталары	Этиологиясы, патогенезі, жіктелуі, патологиялық анатомиясы, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, операциялық жолмен емдеу әдістері. Болжамы.
21	Бауырдың паразитарлы аурулары	Эпидемиологиясы. Этиологиясы, патогенезі. Бауыр эхинококкозы: клиникасы, диагностикасы, асқинулары, операциялық және құрама жолдармен емдеу, емдеу нәтижелері, дәрігерлік-еңбек сараптамасы.
22	Бауыр абсцесі	Эпидемиологиясы. Этиологиясы, патогенезі, жіктелуі, клиникасы. Диагностика әдістері, саралау диагностикасы, асқинулары, емдеу. Емдеудің қазіргі әдістері.
23	Бауыр цирроздары және порталды гипертензия	Жіктелуі. Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көріністері, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі, асқинулары. Асқинуларды хирургиялық жолмен емдеу. Бауыр циррозы мен порталды гипертензияға жасалынатын операциялардың нәтижелері. Болжамы. Дәрігерлік-еңбек сараптамасы.
24	Бауырдың ілкі обыры (гепатоцеллюлярная карцинома)	Эпидемиологиясы, этиологиясы, патогенезі, жіктелуі, сатылары, обырдың клиникалық көріністері, диагностикасы мен саралау диагностикасы. Алдын алу. Емдеу, операцияның радикалды және паллиативті түрлері. Болжамы.

2	Подготовка больного к наркозу. Премедикация, цели и средства.
3	Виды анестезии. Виды анестетиков. Региональные методы анестезии.
4	Инфузионная терапия в предоперационном периоде, во время операции, послеоперационном периоде, парентеральное питание.
Итого: 8 часов	
Детская хирургия	
1	Пороки развития по органам и системам, хирургия новорожденных.
2	Синдромальный принцип дифференциального диагноза в детской хирургии.
Итого: 2 часа	
Клиническая анатомия и оперативная хирургия	
1	Основные принципы оперативного вмешательства. Хирургическая операция, виды (радикальная, паллиативная, диагностическая).
2	Хирургический инструментарий, классификация, назначение. Правила и способы разъединения и соединения тканей. Применение ультразвука и лазера, склеивающих веществ.
Итого: 2 часа	
Травматология и ортопедия	
1	Организация травматологической помощи населению. Особенности обследования больных с травмой. Достоверные и вероятные признаки переломов. Признаки повреждения магистральных сосудов и нервов. Принципы лечения травматического шока.
2	Методы профилактики и реабилитации больных с наиболее часто встречающимися ортопедическими заболеваниями и травмами, включая детей и лиц пожилого возраста.
Итого: 2 часа	
Офтальмология, оториноларингология	
1	Методы обследования органа зрения. Ранняя диагностика наиболее распространенных глазных заболеваний: патология век, слезных органов, конъюнктивиты, рога, роговицы, сосудистой оболочки, сетчатки, зрительного нерва, хрусталика, глазодвигательного аппарата, глаукомы.
2	Слуховой и вестибулярный анализаторы методика эндоскопического исследования ЛОР-органов.
Итого: 2 часа	

3 Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин

3.1 Для резидентов с предшествующим уровнем образования или стажем работы по специальностям не хирургического профиля

3.1.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Хирургические болезни - 1	
1	Доказательная медицина в хирургии. Вопросы клинической фармакологии и фармакотерапии при хирургических заболеваниях.
2	Оказание неотложной помощи при острой хирургической патологии.
3	Этиология, патогенез, клиника, диагностика, дифференциальная диагностика, выбор метода хирургического и консервативного лечения наиболее часто встречающихся хирургических заболеваний.
4	Острое нарушение мезентериального кровообращения.
5	Послеоперационное ведение типичных, наиболее часто встречающихся и редких, трудных в диагностическом плане, хирургических заболеваний в условиях стационара.
Итого: 11 часов	
Хирургические болезни - 2	
1	Тактика хирурга при острой хирургической патологии (острый аппендицит, острый панкреатит, острый холецистит, ущемленная грыжа).
2	Тактика хирурга при острой хирургической патологии (острая кишечная непроходимость, желудочно-кишечное кровотечение, осложнения язвенной болезни, открытые и закрытые повреждения живота).
3	Общие принципы организации оказания хирургической помощи на догоспитальном этапе. Стационарзамещающие технологии в современных условиях. Организация работы центра амбулаторной хирургии. Работа хирурга в условиях СВА.
4	Тактика хирурга при острой проктологической патологии (ректальное кровотечение, трещины заднего прохода, острый парапроктит, тромбоз геморроидальных узлов).
5	Тактика хирурга при острой урологической патологии (почечная колика, острая задержка мочи, макрогематурия).
Итого: 11 часов	
Анестезиология и реанимация	
1	Организация и работа отделения анестезиологии, реанимации и интенсивной терапии.

25	Бауырды алмастыру	Алмастыру көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, түрлері, техникасы, бауырды алмастырудың қазіргі әдістері.
26	Көкбауыр абсцесі	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикасы мен саралау диагностикасы, асқынулары, емі.
27	Көкбауыр ісіктері мен кисталары	Этиологиясы, патогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикасы мен саралау диагностикасы, асқынулары, емі, операциядан кейін оңалту.
28	Диффузиялы уытты зоб	Белгілердің классикалық триадасы. Бейім факторлар, негізгі симптомдары, диагностикасы, саралау диагностикасы, емі, хирургиялық ем көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Асқынулары, болжамы.
Жиыны: 384 сағат		
Эндоскопиялық хирургия		
1	Эндоскопиялық аппаратуралар мен құрал-жабдықтар	Аппаратураларды дайындау және өңдеу, аппаратураларға ұқыпты қарау, аппаратуралармен жұмыс істей білу, эндос-коптардың түрлері.
2	Эндоскопиялық зерттеу	Эндоскопиялық қарап тексерудің реттілігі, биопсия алу, визуалдық ақпараттарды алу және сақтау, эндоскоп арқылы диагностикалық және емдік (операциялық) іс-шараларды жүргізу және зерттеуден кейін науқасты жүргізу. Түрлері.
3	Эндоскопиялық хирургияға арналған аппаратуралар мен құрал-жабдықтар	Эндохирургиялық баған, блок, видеокамералар, видеомонитор, жарық беруші, инфулятор, аквапуратор, электркоагулятор, аппаратуралар қондырғылары мен қаптамалары және т.б. Аспаптар: оптика, троакарлар, лифтингке арналған қондырғы, хирургиялық әрекетте қолданылатын құралдар.
4	Эндохирургиялық құрал-жабдықтармен жұмыс істеу принциптері	Эндоскопиялық хирургиядағы хирургтың, видео-оператордың, көмекшінің, операциялық мейір-бикенің атқаратын қызметтері және асептика мен антисептика.
5	Құрсак қуысы ағзаларының эндоскопиялық хирургиясы	Жалпы принциптері, эндоскопиялық хирургияны жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, қауіптілігі, асқынулары, артықшылығы, кемшілігі, операциядан кейінгі кезеңде науқасты жүргізу ерекшеліктері.

6	Панкреатодуаденальды аймақтың эндоскопиялық хирургиясы	Жалпы принциптері, эндоскопиялық хирургияны жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, қауіптілігі, асқынулары, артықшылығы, кемшілігі, операциядан кейінгі кезеңде науқасты жүргізу ерекшеліктері.
7	Эндоскопиялық папиллосфинктеротомия	Жалпы принциптері, эндоскопиялық хирургияны жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, қауіптілігі, асқынулары, артықшылығы, кемшілігі, операциядан кейінгі кезеңде науқасты жүргізу ерекшеліктері.
8	Литотрипсия, литоэкстракция	Жалпы принциптері, эндоскопиялық хирургияны жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, қауіптілігі, асқынулары, артықшылығы, кемшілігі, операциядан кейінгі кезеңде науқасты жүргізу ерекшеліктері.
9	Лапароскопиялық аппендэктомия және холецистэктомия	Жалпы принциптері, эндоскопиялық хирургияны жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, қауіптілігі, асқынулары, артықшылығы, кемшілігі, операциядан кейінгі кезеңде науқасты жүргізу ерекшеліктері.
10	Асқазан мен ұлтабар ойықжара ауруының лапароскопиялық хирургиясы	Жалпы принциптері, эндоскопиялық хирургияны жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, қауіптілігі, асқынулары, артықшылығы, кемшілігі, операциядан кейінгі кезеңде науқасты жүргізу ерекшеліктері.
11	Рефлюксэзофагит пен көкеттің өңештік тесігі жарығы кезіндегі лапароскопиялық хирургия	Жалпы принциптері, эндоскопиялық хирургияны жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, қауіптілігі, асқынулары, артықшылығы, кемшілігі, операциядан кейінгі кезеңде науқасты жүргізу ерекшеліктері.
12	Лапароскопиялық герниопластика	Жалпы принциптері, эндоскопиялық хирургияны жүргізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері, орындау техникасы, қауіптілігі, асқынулары, артықшылығы, кемшілігі, операциядан кейінгі кезеңде науқасты жүргізу ерекшеліктері.
13	Лапароскопиялық хирургиялардың асқынулары және олардың алдын алу жолдары	Теріастылық және ішпердеалды эмфизамасы, үлкен шарбы эмфиземасы, ретрокарбоксперитонеум, ірі қантамырлар мен құрсақ қуысы ағзаларының зақымданулары және т.б.
Жиыны: 384 сағат		

Профилирующие дисциплины

Дисциплина	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Хирургия амбулаторно-поликлиническая - 1	396	12	384	198
Хирургия амбулаторно-поликлиническая - 2	396	12	384	198
Гнойная хирургия	396	12	384	198
Торакальная хирургия	396	12	384	198
Хирургия в стационаре - 1	396	12	384	198
Хирургия в стационаре - 2	396	12	384	198
Хирургия в стационаре - 3	396	12	384	198
Хирургия в стационаре - 4	396	12	384	198
Эндоскопическая хирургия	396	12	384	198
Общее количество часов	3564	108	3456	1782

Профилирующие смежные дисциплины

Дисциплина	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Клиническая фармакология	36	2	34	18
Лучевая диагностика	36	2	34	18
Нутрициология	36	2	34	18
Урология	108	2	106	54
Травматология и ортопедия	72	2	70	36
Анестезиология и реанимация	108	2	106	54
Общее количество часов	396	12	384	198

- резекция поджелудочной железы;
- абдоминализация поджелудочной железы;
- лапароскопия;
- лапароскопическая холецистэктомия;
- лапароскопическая аппендэктомия;
- лапароскопическое ушивание перфоративной язвы;
- лапароскопическое дренирование брюшной полости;
- эпинефрэктомия;
- резекция щитовидной железы;
- ФГДС, взятие биопсии;
- бронхоскопия;
- колоноскопия, взятие биопсии;
- удаление инородных тел из пищевода, желудка и прямой кишки.

2 Распределение часов дисциплины

Для резидентов с предшествующим уровнем образования или стажем работы по специальностям нехирургического профиля (не прошедшие интернатуру по хирургии, общей врачебной практике).

Профилирующие дисциплины

Дисциплина	Аудиторные часы			СРР
	всего	лекции	практические занятия	
Хирургические болезни - 1	396	11	385	198
Хирургические болезни - 2	396	11	385	198
Анестезиология и реанимация	288	8	280	144
Детская хирургия	72	2	70	36
Клиническая анатомия и оперативная хирургия	72	2	70	36
Травматология и ортопедия	72	2	70	36
Офтальмология и оториноларингология	72	2	70	36
Онкология с маммологией	36	1	35	18
Лучевая диагностика	36	1	35	18
Общее количество часов	1440	40	1400	720

Для резидентов с предшествующим уровнем образования или стажем работы по специальностям хирургического профиля.

3.3 Резиденттің өзіндік жұмысы (РӨЖ) жоспарының үлгісі

№	РӨЖ мазмұны
1	Торакальды, қантамырлар, іріңді-инфекциялық, кардиохирургиялық, хирургиялық және урологиялық бөлімшелердің палаталарындағы науқастарға жетекшілік ету.
2	Медициналық құжаттамалармен танысу және ресімдеу.
3	Хирургиялық жіті патологиялары бар шұғыл науқастарды қабылдау және қабылдау бөлімшесінде жұмыс істеу.
4	Диагностикалық кабинетте жұмыс істеу.
5	Реанимация және интенсивті терапия бөлімшесінде жұмыс істеу.
6	Хирургиялық стационардың анестезиология мен реанимация бөлімшелерінде жұмыс істеу.
7	Емханада, ОДА (хирург кабинетінде) жұмыс істеу.
8	Операциялық бөлімшеде жұмыс істеу (операцияларға көмектесу, өз бетінше операция істеу).
9	Таңу кабинеттерінде жұмыс істеу.
10	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
11	Басқа бөлімшелердің консилиумдері мен консультацияларына қатысу.
12	Хирургиялық стационарда кезекшілік ету.
13	Кітапхана мен ғаламторда жұмыс істеу.
14	Оқу-клиникалық орталықта жұмыс істеу.

4 Бейіндеуші шектес пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
	Клиникалық фармакология
1	Клиникалық фармакология мен фармакотерапияның жалпы мәселелері. Хирургиядағы дәлелді медицина.
2	Рационалды фармакотерапияның негізі, клиникалық фармакологияның этикалық және әлеуметтік аспектілері.
	Жиыны: 2 сағат

	Сәулетік диагностика
1	Хирургиядағы диагностиканың сәулетік әдістері (рентгенографиясы, – скопиясы, УДЗ, МРТ, ядролық медицинасы).
2	Сүйектер мен буындар хирургиялық ауруларының визуалды диагностикасы.
	Жиыны: 2 сағат
	Нутрициология
1	Қазақстанда емдік тамақтандыру қызметін ұйымдастыру.
2	Емдік тамақтандырудың принциптері.
	Жиыны: 2 сағат
	Урология
1	ҚР урологиялық жәрдемді ұйымдастыру. Урологиялық науқастарды диагностикалаудың және емдеудің қазіргі принциптері.
2	Урологиялық науқастарды эндоскопиялық емдеудің негізгі принциптері.
	Жиыны: 2 сағат
	Травматология және ортопедия
1	ҚР травматологиялық жәрдемді ұйымдастыру.
2	Травматологиялық науқастарды диагностикалаудың және емдеудің қазіргі принциптері.
	Жиыны: 2 сағат
	Анестезиология және реанимация
1	Анестезиология мен реанимациядағы дәлелді медицина.
2	Инфузиялық, трансфузиялық және гемотрансфузиялық терапия.
	Жиыны: 2 сағат

4.2 Практикалық сабақтарының тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
		Клиникалық фармакология
1	Хирургиядағы клиникалық фармакология мен фармакотерапияның мәселелері	Рационалды фармакотерапияның негізі, клиникалық фармакологияның этикалық және әлеуметтік аспектілері, дәлелді медицина. Хирургиялық практикада қолданылатын препараттар мөлшерінің режимін таңдау, тиімділігін мен қауіпсіздігін бағалау және оларды қолданудағы клиникалық – фармакологиялық оң шешім. Қосарласқан патологиясы бар аурудың

- удаление поверхностно расположенных инородных тел;
- проведение пикфлоуметрии и интерпретации результатов у взрослых и детей различного возраста;
- интерпретация результатов спирометрии у взрослых и детей различного возраста;
- определение группы крови, резус-фактора, проб на совместимость крови донора и реципиента;
- проведение медицинских манипуляций (все виды инъекций, катетеризация мочевого пузыря, зондирование и промывание желудка, очистительные и сифонные клизмы и другие) у взрослых и детей различного возраста;
- диагностика и оказание неотложной помощи при угрожающих жизни состояниях: кардиогенный шок, гипертонический криз, аритмии, судорожный синдром, гипертермический синдром, острый живот, ДВС-синдром, острая дыхательная недостаточность, острая сосудистая недостаточность, ангинозный статус, тромбоэмболия легочной артерии, инфекционно-токсический шок.
- вскрытие фурункулов, карбункулов, абсцессов, панарициев;
- ампутации конечностей;
- аппендэктомия;
- грыжесечение, грыжепластика;
- геморроидэктомия;
- операции при острых и хронических парапроктитах;
- флебэктомии;
- новокаиновые блокады (паравертебральные, вагосимпатическая, паранефральная, межреберная и т.д.);
- ректороманоскопия;
- плевральная пункция и дренирование плевральной полости;
- первичная хирургическая обработка ран;
- амбулаторные операции (удаление атером, гигром, дермоидных кист, липом);
- ушивание перфоративной язвы желудка и двенадцатиперстной кишки, ран кишечника и желудка;
- резекция кишечника, наложение кишечного шва;
- гемиколэктомия;
- ушивание ран печени;
- операции при эхинококкозе печени;
- резекция печени;
- тораэктомия, ушивание ран легкого, плевры, диафрагмы, сердца;
- лапаротомия, блокада корня брыжейки;
- иссечение язвы. Ваготомия;
- резекция желудка, гастротомия, гастростомия;
- холецистэктомия;
- дренирование холедоха;
- наложение билиодигестивных анастомозов;
- операции при кистах и свищах поджелудочной железы;

- интерпретировать данные эндоскопических, рентгенологических и ультразвуковых методов исследования, МРТ, КТ;
- интерпретировать результаты лабораторных методов исследования;
- проводить дифференциальную диагностику, обосновать клинический диагноз, назначать адекватную терапию согласно протоколам, определять объем и последовательность реанимационных мероприятий, оказывать необходимую экстренную помощь;
- выявлять экстренные хирургические заболевания угрожающие жизни пациента в условиях приемного отделения и на до госпитальном этапе;
- проводить адекватную предоперационную подготовку и послеоперационное ведение больных;
- определять показания и противопоказания к экстренным оперативным вмешательствам;
- показания и противопоказания к гемотрансфузии, правила проведения, симптоматику гемотрансфузионных осложнений и методы их лечения;
- проводить диспансеризацию здоровых и больных;
- проводить эпидемиологический контроль отделения и пищеблока;
- грамотно производить обзор специализированной литературы, осваивать оригинальные методы исследований, разрабатывать клинический материал по научным тематикам;
- организовать и применять лечебное питание хирургическим больным;
- оформлять медицинскую документацию, предусмотренную законодательством по здравоохранению;

владеть навыками:

- осмотр, пальпация, перкуссия и аускультация взрослых и детей различного возраста;
- измерение артериального пульса и давления;
- диагностика и оказание первой и неотложной помощи при угрожающих жизни состояниях у взрослых и детей различного возраста;
- проведение реанимационных мероприятий (проведения искусственного дыхания «рот в рот» и «рот в нос», проведения закрытого массажа сердца) у взрослых и детей различного возраста;
- расшифровка ЭКГ при инфаркте миокарда;
- проведение трахеотомии у взрослых и детей различного возраста;
- остановка наружного кровотечения;
- первичная обработки раны и наложение повязки;
- определение группы крови;
- беззондовое промывание желудка у взрослых и детей различного возраста;
- купирование гипертонического криза, болевого синдрома, обструктивного синдрома у взрослых и детей различного возраста;
- оказание помощи при обмороке;
- иммобилизация конечностей;

		ауыртпалығын және науқастың жасын ескере отырып науқасқа берілетін препараттарды таңдау және олардың мөлшерін анықтау.
2	Дәрілік препараттардың жанама әсерлері	Анықтамасы. Жіктемесі. Антикоагулянттар мен антиагреганттардың жанама әсерлері.
Жиыны: 34 сағат		
Сәулелік диагностика		
1	Хирургиядағы диагностиканың сәулелік әдістері (рентгенография – скопия, УДЗ, МРТ, ядролық медицина)	Ішкі ағзалардың, жүректің, өкпелердің, асқазанның, ішектің, бауырдың, билиарлық жүйенің және ұйқыбездің, бүйректердің және зәр шығару жолдарының, қалқаншабездің, бүйрекүстібездердің жіті және созылмалы ауруларының сәулелік диагностикасы.
2	Сүйектер мен буындар ауруларының визуалдық диагностикасы	Рентгенологиялық симптомдар мен синдромдар.
Жиыны: 34 сағат		
Нутрициология		
1	Емдік тамақтандырудың принциптері	Ішкі ағзалардың аурулары кезінде рационалды және индивидуалды үйлестірілген тамақтандыруды ұйымдастырудың негізі. Қазақстанда емдік тамақтандыру қызметін ұйымдастыру.
2	Кейбір хирургиялық аурулар кезіндегі емдік тамақтандыру	Қантамырлар атеросклерозы, холецистит, панкреатит, ойықжара аурулары, қантты диабет кезіндегі емдік тамақтандыру.
Жиыны 34 сағат		
Урология		
1	Урологиялық аурулар семиотикасы	Зәр шығуының жіті тоқтап қалуы, бүйрек пен зәр шығару жолдарының жарақаттары, бүйрек шаншуы, гематурия кезіндегі дәрігер тәсілі.
2	Несеп-тас ауруы	Этиологиясы, жіктемесі, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емі, операциялық ем көрсетімдері. Операцияның түрлері мен техникасы.
Жиыны: 106 сағат		
Травматология және ортопедия		
1	Майтабан	Түрлері, пайда болу себебі, алғашқы белгілері, диагностикасы, сатылары, емдеу әдістері, ЕДШ, алдын алу, оңалту, асқынулары.

2	Омыртқа бағанының қисаюы	Пайда болу себебі, даму себебі, жіктемесі, клиникалық көрінісі, емі, алдын алу, дене жаттығуына жіберу немесе жібермеу көрсетімдері, асқинулары мен болжамы.
Жиыны: 70 сағат		
Анестезиология және реанимация		
1	Наркоз	Науқасты наркозға даярлау. Премедикация, мақсаты мен дәрі-дәрмектері. Анестетиктер түрлері. Анестезияның регионалды әдістері. Анестезияның құрама және үйлескен түрлері. Операцияға дейін, операция уақытында және операциядан кейін жүргізілетін инфузиялық терапия және парентералды тамақтандыру. Гемотрансфузиясы. Операциядан кейінгі ерте кезеңдегі ерекшеліктері. Емдік наркоз.
2	Өмірге қауіп тудыратын синдромдар кезінде қолданылатын интенсивті терапия мен реанимация	Жіті тыныс алу жеткіліксіздігі, жіті жүрек-қан тамыр жүйесінің жеткіліксіздігі, құрысқақ және гипертермиялық синдромдар, шок.
Жиыны: 106 сағат		

4.3 Резиденттің өзіндік жұмысы (РӨЖ) жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы	Мазмұны
Клиникалық фармакология		
1	Хирургиялық аурулар кезіндегі рационалды фармакотерапия мәселелері	Науқас сырқатнамасын сараптау және оның анализі, науқасқа ұсынған дәрілік заттардың ұтымдылығы мен тиімділігі және олардың комбинациясы.
2	Кейбір хирургиялық аурулардың фармакотерапиясы	Тромбофлебиттің, облитерациялық энarterиттің, аяқ веналарының варикозды кеңеюінің, диабеттік ангиопатияның рационалды фармакотерапиясы бойынша презентацияға дайындық. Рационалды фармакотерапия бойынша презентацияға дайындық.
Жиыны: 18 сағат		
Сәулеттік диагностика		
1	Іш ағзаларының аурулары кезіндегі УДЗ	УДЗ кабинетінде жұмыс істеу. ФГДС. Ангиография. Ультрадыбысты доплерография. Асқазан сөлін алу. Ректороманоскопия.

- основы физиотерапии, показания и противопоказания к санаторно-курортному лечению;
- вопросы экспертизы временной и стойкой нетрудоспособности;
- диспансерное наблюдение за здоровыми и больными, в том числе детьми, проблемы профилактики;
- основные принципы и способы защиты населения при катастрофах;
- противоэпидемические мероприятия в случае возникновения очага инфекции;

специальные знания:

- общих вопросов организации хирургической помощи в республике, работу больнично-поликлинических учреждений, организацию работы скорой неотложной помощи;
- этиологии, патогенеза, клинической симптоматики основных хирургических заболеваний, их профилактики, диагностики и принципы лечения, клиническую симптоматику пограничных состояний в хирургической клинике;
- основы диагностики и экстренной помощи при неотложных состояниях, при хирургических заболеваниях, травмах;
- основы реаниматологии: основные методы реанимации при внезапной остановке кровообращения, острой дыхательной недостаточности, аллергических, коматозных состояниях, при переохлаждении, утоплении, электротравме;
- основы общей анестезии, применяемой на догоспитальном этапе;
- основы диагностики и неотложной помощи при острых заболеваниях и травмах органов брюшной полости, опорно-двигательного аппарата, нервной системы, при острых заболеваниях и травмах уха, горла и носа, глаза, термических поражениях, острых экзогенных отравлениях, инфекционных заболеваниях, острых заболеваниях и травмах в урологии;

уметь:

общеврачебные умения:

- проведение дифференциальной диагностики, обоснование клинического диагноза, назначение необходимых инструментальных и лабораторных методов обследования больным, в том числе детям, согласно протоколам, интерпретация результатов дополнительных методов обследований назначение адекватной терапии согласно протоколам лечения;
- проведение диспансеризацию здоровых и больных, в том числе детей;
- оформление медицинской документации, предусмотренной законодательством по здравоохранению;
- проведение необходимых противоэпидемических мероприятий при выявлении инфекционного заболевания;

специальные умения:

- назначать необходимые инструментальные и лабораторные методы обследования больных, согласно протоколам;

1 Пояснительная записка

Введение

Подготовка кадров в резидентуре проводится по клиническим специальностям, утверждаемым уполномоченным органом в области здравоохранения и осуществляется в соответствии со ГСО РК 2009 года.

Лицам, освоившим образовательные программы резидентуры и успешно прошедшим государственную аттестацию, присуждается квалификация по специальности Общая хирургия.

Цель дисциплины: подготовка квалифицированного специалиста для последующей работы в качестве врача-хирурга.

Задачи дисциплины:

- углубленное освоение теоретических вопросов общей хирургии;
- совершенствование практических навыков по современным принципам диагностики, интерпретации полученных результатов обследования с позиции доказательной медицины, методам предоперационной подготовки и способам проведения оперативных вмешательств, в том числе – хирургических операций;
- самостоятельного осуществления квалифицированной врачебной помощи при различных состояниях и заболеваниях, требующих хирургического вмешательства.

Конечные результаты обучения

Резидент должен

знать:

общеврачебные знания:

- основы законодательства о здравоохранении и нормативных правовых актов, регламентирующих деятельность органов здравоохранения и отдельных медицинских организаций в Республике Казахстан;
- принципы организации медицинской, социальной, правовой помощи, в том числе в местах лишения, наркопотребителям, ВИЧ-инфицированным потребителям инъекционных наркотиков (ПИН), больным СПИД, лицам, живущим с ВИЧ (ЛЖВИЧ);
- общие вопросы организации терапевтической и педиатрической помощи в республике, работа больнично-поликлинических учреждений, организация работы скорой неотложной помощи взрослому и детскому населению;
- клиническая симптоматика основных терапевтических и детских заболеваний, их профилактика, диагностика и принципы лечения, клиническая симптоматика пограничных состояний в терапевтической и педиатрической клинике;
- основы фармакотерапии в клинике внутренних и детских болезней, осложнения, вызванные применением лекарств, методы их коррекции;
- основы рационального питания здоровых лиц различного возраста, принципы диетотерапии;

2	Сүйектер мен буындар хирургиялық ауруларының визуалдық диагностикасы	Сүйектер мен буындардың патологиялары бар науқастар рентгенограммасының анализі.
Жиыны: 18 сағат		
Нутрициология		
1	Емдік тамақтандыру принциптері	Қазақстанда емдік тамақтандыру қызметін ұйымдастыру. Нәруыздар, майлар, көмірсулар. Тамақтың калориялығы.
2	Құрсақ қуысы ағзаларының аурулары кезіндегі емдік тамақтандыру	Панкреатиті, холециститі, гастриті, асқазан мен ұлтабардың ойықжаралары бар науқастарға арналған емдік тамақтандыру бағдарламасын құру.
Жиыны: 18 сағат		
Урология		
1	Урологиялық бөлімшедегі науқастарға жетекшілік ету	Науқастарға жетекшілік ету, науқастарды ресімдеу, диагностикалық және емдік іс-шараларға қатысу, урологиялық операцияларға көмекшілік ету.
2	Урологиядағы жаңа технологиялар	Эндоскопиялық технологиялар және оның ҚР урологиялық қызметінде дамуы. Литотрипсия.
Жиыны: 54 сағат		
Травматология және ортопедия		
1	Травматология бөлімшесіндегі науқастарға жетекшілік ету	Науқастарға жетекшілік ету, науқастарды ресімдеу, диагностикалық және емдік іс-шараларға қатысу, фармакотерапия тағайындау.
2	Ұршықтың туа біткен шығуы	Ұршықбуын дисплазиясы, негізгі симптомдары: Маркс-Ортолани симптомы, санды бір-бірінен алшақтатудың шектелуі, нәресте аяқтарының қысқа болуы, бөкседегі тері қатпарларының ассиметриясы, аяқтың сыртқа қарай бұралуы, клиникасы, диагностикасы, емі.
Жиыны: 36 сағат		
Анестезиология және реанимация		
1	Анестезиологиялық іс-шараларға қатысу	Науқасты наркозға даярлау. Премедикация, мақсаты мен дәрілік заттары. Кеңірдек интубациясы. Өкпенің жасанды вентилиациясы. Операция алды, операция уақытындағы және операциядан кейінгі кезеңдердегі инфузиялық терапия. Операциядан кейінгі ерте кезеңдердегі ерекшеліктері.

2	Реанимация мен интенсивті терапия бөлімшелеріндегі науқастарға жетекшілік ету	Жіті тыныс алу жеткіліксіздігі, жіті жүрек-қантамыр жеткіліксіздігі, құрысқақ және гипертермиялық синдромдар, шок.
	Жиыны: 54 сағат	

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: емдік-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, дәрігерлік палаталарды аралауға қатысу, тақырыптық науқастарды талдау, шағын топтарда жұмыс істеу, пікірталастар, презентациялар, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.

Резиденттің өзіндік жұмысы (РӨЖ): науқастарға жетекшілік ету, емдік-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бақылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, презентация дайындау, оқу-клиникалық орталықта фантом мен муляждарда машықтарды бекіту, портфолио қалыптастыру.

6 Білімді бағалау

Ағымдық және межелік бақылау: білім беретін ұйым анықтайды.

Қорытынды бақылау: тестілеу/әңгімелесу және практикалық машықтарды бағалау енетін емтихан.

7 Клиникалық база

Стационардың хирургиялық бөлімшелері, АМСЖ ұйымдастыру (хирургиялық бейін дәрігер кабинеті).

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	56
2. Распределение часов дисциплины	60
3. Примерный тематический план и содержание профилирующих дисциплин	62
4. Примерный тематический план и содержание профилирующих смежных дисциплин	95
5. Методы обучения и преподавания	99
6. Оценка знаний	99
7. Клиническая база	99
8. Список рекомендуемой литературы	100

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным стандартом образования 2009 г. для резидентуры по специальности «Общая хирургия».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения РК № 916 от 2010 г.

8 Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі

Орыс тіліндегі

негізгі:

1. Гостищев В.К. Общая хирургия: учебник. + СД. -4е изд. Перераб. и доп. – М., 2006. - 832 с.
2. Петров С.В. Общая хирургия: учебник. + СД. 3-е изд. – М., 2007. - 768 с.
3. Хирургические болезни: учебник / под ред. М.И: Кузин.-3-е изд., перераб. и доп. – М., 2005.
4. Хирургические болезни. Учебник в 2-х томах-CD ROM/ Под ред. Савельева В.С., Кирненко А.И. – М, ГЭОТАР-медиа 2006. Т1-608 с, Т2-400 с.
5. Госпитальная хирургия (руководство для врачей интернов)/ Под ред. Биссикова Л.Н., Трофимова В.М. – СПб: Лань, 2003.-896 с.
6. Благитко Е.М. Амбулаторно-поликлиническая хирургия: руководство для врачей, преподавателей и студентов. – Новосибирск.: Наука 2001.
7. Основы хирургии: учебное пособие / пер. С англ. языка. – М., 2008. -1000 с.

қосымша:

1. Абисатов Х.А. Клиническая онкология. В 2-х т. – Алматы: Арыс. Т.2.- 2007.- 608 с.: ил.
2. Алиев М.А., Воронов С.А., Джакупов Д.А. Экстренная хирургия: Краткое практ. рук-во. – Алматы: Медицина баспасы, 2001, - 191с.
3. Атлас детской гнойной хирургии (для п/о)/ под ред. Дронова А.Ф., Смирнова А.Н., – М., 2007. -304 с.
4. Белоусов Ю.Б., Кукес В.Г. Клиническая фармакология: Национальное Руководство/ Гэотар Медиа.-2009.-976с.
5. Госпитальная хирургия: практикум./ Под ред. Игнашова А., Путова Н. – СПб.: Питер, 2003. – 800с.
6. Гостищев В.К. Инфекции в хирургии: Руководство для врачей/М. : ГЭОТАР-Медиа, 2007.- 768с. : ил.
7. Гостищев В.К. Руководство к практическим занятиям по общей хирургии (на английском языке): учебное пособие. – М., - 2007. 224 с.
8. Гришин И.Н., Подгайский В.Н., Старосветская И.С. Варикоз и варикозная болезнь нижних конечностей. Высшейшая школа, 2005.-253 с.
9. Гуляев А.Е., Лохвицкий С.В., Ширинский В.Г. Антимикробная профилактика в хирургии. – Москва: Триада-Х, 2002.
10. Ерюхин И.А., Гельфанд Б.Р., Шляпников С.А. Хирургические инфекции. Изд-во: Питер, 2003. 864с. Завада В.Н., Гиан Ю.М., Алексеев С.А. Хирургический сепсис. – Минск. Учебное пособие, 2003. – 237с.
11. Золингер З. Атлас хирургических операций. – М.: Медицина, 2000.
12. Кавалерский Г.М. Травматология и ортопедия: Учебник для медвузов. – М.: Академия, 2008.-624с. 2 из.
13. Клиническая онкология. Избранные лекции.- Вельшер А.З. – Москва, 2009.
14. Корнилов Н. Травматология и ортопедия: учеб. – С-Петербург. 2001.

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

РЕЗИДЕНТУРА

Специальность:

ОБЩАЯ ХИРУРГИЯ

Астана 2010

15. Курс лекций по оперативной хирургии: учебное пособие. – М., 2009. -288 с.
16. Лучевая диагностика.- под. Ред. Труфанова Г.Е., том 1.- ГЭОТАР – МЕДИА, 2007
17. Медицинская рентгенология и радиология.- Линденбратен Л.Д. – М.: Медицина, 2000
18. Наглядная хирургия /пер. с англ. языка под ред. Крылова Н.Н. – М., 2008. -118 с.: ил.
19. Оперативная хирургия детского возраста: учебник /под ред. Ю.Ф. Исакова. – М., 2009. -800 с.
20. Руководство по неотложной хирургии органов брюшной полости./ Под.ред. Савельева В.С. – М: Трида-Х. 2004. – 640.
21. Семенов Г. М. Современный хирургический инструментарий. – СПб.: Питер, 2006. – 352.
22. Соколов А.Г. Сосудистая хирургия и ангиология. – М.: Феникс. – Учебное пособие, 2006, 176.
23. Юмашев Г.С. Травматология и ортопедия. – М., «Медицина » 1977.
24. Федоров В.Д., Светухин А.М. Избранный курс лекций по гнойной хирургии. – М.: Миклош, 2005. – 365.

Мемлекеттік тілдегі

негізгі:

1. Дұрманов Қ.Д. Жалпы хирургия: оқулық. – Алматы. -2006
2. Ибадильдин А.С. Іш қуысының жедел хирургиясы: оқу құралы. -2000
3. Ибадильдин А.С. Хирургиялық аурулар. Іш қуысының жедел хирургиясы: оқулық. – А., 2004
4. Апсатаров Е.А., Алмағамбетов А., Ибадильдин А.С. Хирургиялық аурулар. – Алматы, «Санат», 1997. – 336 бет.
5. Сексенбаев Д.С. Хирургиялық аурулар. -2009.
6. Нұрмаков А.Ж. Хирургиялық аурулар. -2006.

қосымша:

1. Баширов А.Б., Лохвицкий С.В. Хирургиялық, жедел көмек көрсетілетін іш аурулары. – Караганды, 1992.-158 бет.
2. Баширов А. Б. Госпиталдық хирургия. 1-2 том. – Караганды, 1994.
3. Медициналық рентген диагностикасы.- Өсер С.К. – Алматы. 1997
4. Сәулелік диагностика.- том 1,2.- Хамзин Ә. – Алматы, 2001
5. Садырбаев К.С. Травматология және ортопедия: оқулық. – Қарағанды 1997.
6. Дюсембаев А. А., Ормантаев К. С. с соавт. «Балалар хирургиясы» /Редакциялық басқаруымен шығарылған. Алматы – 2008.- Оқулық. – Семей, 2008.- 670 бет;
7. Алиакпаров М.А., Садырбаев К.С. Травматология және ортопедия. – Қарағанды. Полиграфия, 1994.-323.
8. Мәмбеталин Е.С. Урология: оқулық. – Алматы. 2006.
9. Алчинбаев М.К. Урология: оқулық. – Алматы. 2006.